

Payí áamá Xibiruyí nání eáníñínaríní.

Payí rina Judayí Jisasomí díní níwíkwíro nání oyá síyíkí imónígíá aní bimi ñweagíáyí nání eagíánaríní. Xibiruyí ríníñípi wígf píné rarígíápi tñí níkumíxíníri ríníñagí nání yoí e wíríníní. Payí rina eañoyá yoí mñwiráriníñagí nání “Ámá o níriri eañírfaní?” yaiwipaxí mimóníñínaríní. Jisaso ríxa anínamí nípeyimáná xwiogwí ríxa obaxí nípwémáná eñáná payí eaño Judayí Jisasoyá síyíkí imónígíá ayo xeaníñí wímeaayaríñagí nání aníñí Jisasomí díní níwíkwíró píní níwiáriro xámí yagíápi ámí fá xírífríxíníri níriri eañínigíní. Ayí re níyaiwiro aníñí síñí imóníñípi xáíwí fá xírífríxíníri níriri eañínigíní, “Aníñají níyoní Jisaso seáyí e mñwimónípa rení? Mosesomí ení seáyí e mimónípa rení? Apaxípáníñí imónígíá xwéowamí ení seáyí e mñwimónípa rení? Rídiyowá xío ná wínání neaiiníñípi apaxípáníñí imónígíá xwéowamí ámí ámí neaiiarígíápipí seáyí e mimónípa rení?” níyaiwiro aníñí Jisasomíní díní níwíkwíróa úríxíníri níriri eañínigíní.

“Ríná Goríxo xegí xewaxo eñípipímí dání nearíñíriní.” uríñí náníriní.

¹ Goríxo eñíná wíá rókiamoogíáwa ríwamíñí earo xíxegíní ero egíápipímí dání xíoáyá xwíyíá

negf arfowéyo ayá wí nura nibayíísáná ² agwí sfá yoparfyf tñf ríná xegf xewaxo xwiyfá rirí amípí wíwapiyemerí enfpimí dání nearíñfírní. Xegf xewaxo amípí imóníñfípfí nípíní nání xiáwo imóníwínigínírní urfpeañoríní. Omí dání añfna tñf xwáfárfí tñf imíxíñfírní. ³ O Goríxo níkfírní seáyí e imóníñfípfí axfípfí ení aupákíkfí inaríñoríní. Xano yapí pákínf imóníñoríní. Sogwí síñf emá amípí nípíní oyá xwiyfá enf eáníñf ríñfípimí dání xomaxíníñf yáriníñagí nání xegf imóníñfípa síní imóníní. Xewaníño íwí ámá yarígfápfí nání yokwarímf wíipaxf oimónírní níwíárfmáná nípeyirí Njwáfá seáyí émf imóníñoyá wé náúmíní éf ñweantí.

“Goríxomí xewaxo añfñajfyo seáyí e múrónní.” uríñf nánírní.

⁴ Goríxo o e imóníwínigínírní nurfpearí níwímíxírná añfñajf e imónírfírxínírní urfpeañfípimí aga seáyí e wíárf imóníñfípfí tñf xíxení seáyí e wímíxíñfírní. ⁵ Omí Bíkfwíyo nírnírní eáníñf rípfí Goríxo uríñfípa añfñajf gíyo axfípfí uríñfírní, “Joxí ríxa gf íwoxi oimónírní símíxíárfírní. Agwí ríná joxfíñíñf semeáárfírní.” E uríñfípa añfñajf gíyo axfípfí uríñfírní? Oweof, wí e muríñfírní. Xewaxo nání ámf bí re ríñfípa añfñajf gíyf nání axfípfí ríñfírní, “Nioní xegf xanoní imónímífní. O gf íwo imóníñíñof.” ríñfípa axfípfí añfñajf gíyf nání ríñfírní? Oweof, wí e míríñf enagí nání “O ayo seáyí e wímóníní.” nírnírní eaaríñírní. ⁶ Xegf níáíwí xámíñíñf emeanomí xwáfá rírímí nání wírénapíní nání nímonírnírná Bíkfwíyo nírnírní eáníñf rípfí ení ríñínigíní, “Añfñajf

Gorixoniyáyí níní omí nupúkínimearo seáyí e uméfríxíní.” ríñí enagí nání o seáyí e wimóníní. ⁷ Anínají nání Bíkwoyo re níríní eáníní, “Gorixo xegí anínají —Ayí xó sekaxí uríípi t́níní xixení seáyí wíipírí nání imónígíáyíríní. Ayí imíñíní imónífríxínírí wimíxírí ŕá ápiáwíníñí imónífríxínírí wimíxírí yaríñíríní.” Anínají nání e níríní eáníñagí aiwí ⁸ xewaxo nání re níríní eáníní, “Gorixoxíní, díxí á máyo numenwearíná ná ŕwíyo aí síní axípi aníñí umenwearí pí pí wé róníñí imóníñípi t́níní xixení nerí umenwearí erfáríní. ⁹ Joxí wé róníñípi nání simónírí uníípi nání mísimónípa erí yaríñagí nání Gorixoní díxí Nwáoní nírírípearí á má díxí imónígíáyo seáyí e simíxíagí nání díñí nífá sinaríní.” E níríní eáníñagí nání “Xewaxo anínajíyo seáyí e ŕa wimóníní?” yaiwipaxíríní. ¹⁰ Xewaxomí uríñí rípi ení níríní eáníní, “Ámínáoxíní, iwamfó dání amípi níní wí síní mimóníñáná joxí xẃfá rírí ikẃrorí anína díxí wé t́níní imíxírí eníríní. ¹¹ Apí anínínfá enagí aiwí joxí síní aníñí miní ñwearfáríní. Anína t́níní xẃfárí t́níní iyfá nípánoyí urí nerfíná yaríñípáníñí imónáná ¹² joxí iyfá nixoperí tarígfápa axípi e tírfáríní. Á má iyfá urú emí nímorí sñí wú pánarígfápa axípi anínami t́níní xẃfárímí t́níní e imíxírífáríní. E nerí aí joxí imóníñípi aníñí miní síní axípi nímónírí xwiogẃ díñí nímorí f́a ropaxí mimóní nípwerí aí joxí wí mípépa erfáríní.” Xewaxomí e nurírí aí ¹³ ámi axomí re uríñípa anínají gíyo ení uríñíríní, “Nioní á má joxí śmí t́níní siarígfáyo xopírárí

níwiri íkwianwí dîxí síkwí ikwiárîrîánánîñî simîxiyimfá íná nánî nionî imónîñápa xixenî axîpî nimónîrî gí wé náúmîñî éfî nîñwearî wenîñî nerî ñweaî.” Xewaxomî e urîñîpa añîñajî gîyo axîpî urîñîrîñî? Oweoi. ¹⁴ Xewaxo rîxa e imónîño enagî aiwî añîñajî nîñî ayí sa kwíyîyîrîñî. Gorîxo sekaxî urîñîpî xixenî seáyî wiipîrî nánî imónîgîáyîrîñî. Ámá xfo xegî yeáyî uyimîxemeanfáyo arîrá uwiipîrî nánî urowárarîñîyîrîñî.

2

*“Jisaso neaiñîpî sîmîmanîmîñî tîñîrîxîñî.”
urîñî nánîrîñî.*

¹ Xewaxo añîñajîyo seáyî e wimónîño enagî nánî xwîyîfá o nánî arfá wiñwápi pîñî nîwiárîrane ewé gwí mîyárîñîñáná ná jîamî níkwîárîga warîñîpa axîpî e yanîgîñîrî apimî xaíwí fá nîxîrîrane pîráníñî xîdîwanîgîñî.

² Ayî rîpî nánî seararîñîñî. Enîñá Gorîxo negî arîowéyo añîñajî urîro wîwapîyîro éfîpimî dánî uragîpî aî pîrî wiaîkipaxî mimónîpa erî ámá xwîyîfá apimî ogámî nero pîrî wiaîkigîfá ayî ayo Gorîxo xixenî pîrî umamorî enî enagî nánî

³ agwî ríná nene rîpî wí yaiwîpaxene menîñî, “O awiaxî nerî yeáyî neayimîxemeanfa nánî neaiñîpî rîwî nukîñîmoránénáyî, ananî pîrî o neamamonfápimî dánî nurakínárîmî upaxîrîñî.” yaiwîpaxene menîñî.

Xámî Ámîná Jisaso xewanîño Gorîxo yeáyî neayimîxemeámîñîrî neaiiarîñîpî nánî nînearîmáná enáná ámá omî arfá wigîfáwa nene “Neparîñî.” yaiwianî nánî

sopiŋf noro wáf neararíná ⁴ Gorixo eni nene “Neparini.” yaiwiani nani emimf tŋni ayá rŋwamónŋpaxf imónŋŋf tŋni amipí xixegŋni áamá mepaxf imónŋŋf tŋni sopiŋf noa uŋŋrŋni. O xfo wimónarŋŋŋpŋ tŋni xixeni áamá awa kwíyŋpimi dáni emimf epaxf oimónŋpoyŋŋrŋni wiŋŋŋpŋ tŋni egfápimi dáni sopiŋf noa uŋŋrŋni.

Yeáyf neayimixemeanfápŋ nani mŋkf ikiŋo Jisasorŋni.” urŋŋf naniŋrŋni.

⁵ Gorixo áamá aŋf siŋf imónŋŋfárími — Arí nani nionŋni nŋrŋrŋni rŋwamŋŋf eaarŋŋŋni. Arími ŋweapŋrŋfáyf Gorixo aŋŋnajowami siŋaŋwŋyónŋŋf yeáyf wurŋŋŋpŋrŋfá nani ráriŋŋmani. ⁶ E neri aí áamá wo Gorixomi urŋŋf rŋpŋ Bŋkwŋyo wí e nŋrŋŋrŋni eánŋŋagŋ nani “Ámáyf Gorixoyá diŋf tŋni amipí nŋyonŋ seáyŋ e nŋwimónŋpŋrŋfárŋni.” nene re yaiwipaxŋrŋni, “Ámáyf pí imónŋŋagfá nani Gorixoxŋ ayf nani diŋf nŋmori umearŋŋŋrŋni? Ayf joxŋ anani peayf wianŋpaxŋyŋf eŋagŋ nani rarŋŋŋni. ⁷ Anŋŋf marŋái, bŋ onŋmiápŋ nani áamá aŋŋnajŋyo ínŋmi owimónŋpoyŋŋrŋni nŋwárŋrŋni aí ámi rŋwŋyo dáni wé íkwianŋwŋyo uŋwŋrárŋrŋni seáyŋ e wimixŋrŋni nerŋná seáyŋ e numfeyoari [amipí nŋni joxŋ dixŋ wé tŋni imixŋŋŋyo seáyŋ e nŋwimónŋrŋni oumenŋweáfŋrŋxŋŋrŋni urŋpeaŋŋrŋni.] ⁸ Joxŋ aŋŋnajŋrani, amipŋrani, nŋni áamáyo ínŋmi wurŋŋŋwŋŋŋŋŋrŋni wimixŋŋŋrŋni.” Bŋkwŋyo e nŋrŋŋrŋni eánŋni. Gorixo nŋni áamáyo yeáyf wurŋŋŋwŋŋŋŋŋrŋni nŋwimixŋrŋná payŋkeyf bŋ mimixŋpa eŋf eŋagŋ nani nene re yaiwipaxŋrŋni,

“Ámáyf Gorixoyá dñf tñi amípí n̄yon̄i seáȳ e r̄fa wimón̄in̄i?” yaiwipaxf̄ aí agwi ríná nene amípí n̄ñi ámáyo ín̄m̄i imón̄iñaḡi mí m̄iwóm̄ixariñw̄in̄i. ⁹ E nerī aiwī ámá Gorixo on̄imiápī nán̄i añ̄ñajowamī ín̄m̄i wim̄ixiñom̄i r̄ixa mí wóm̄ixiñwár̄in̄i. O, ayf̄ Jisaso nán̄i rar̄iñ̄in̄i. O Gorixo nene nán̄i wá n̄ineawian̄rī píran̄iñf̄ e wiif̄m̄iḡin̄rī yaiwiár̄aḡipī tñī xixenī ner̄fná̄ ámá n̄nenenī nán̄i neapein̄fā nán̄i on̄imiápī bī añ̄ñajowamī ín̄m̄i wimón̄f̄win̄iḡin̄rī wim̄ixiñf̄r̄in̄i. Ín̄m̄i e n̄iwimón̄rīfná̄ r̄ñiñf̄ n̄mear̄i pen̄f̄ en̄aḡi nán̄i Gorixo r̄ixa wé íkwian̄w̄tyo uñwir̄ar̄rī seáȳ e wim̄ixirī en̄f̄r̄in̄i. ¹⁰ Gorixo —Xf̄om̄i dán̄i amípí n̄ñī imón̄rī n̄ñī en̄ī o nán̄i imón̄rī en̄ī. O re en̄f̄r̄in̄i. Ámá obaxf̄ xegf̄ fw̄iaxén̄iñf̄ nimón̄iro xewaxo nik̄ñrī seáȳ e imón̄iñf̄pa ax̄pī imón̄ip̄r̄fā nán̄i om̄i r̄ñiñf̄ ayá wí wímean̄f̄pimī dán̄i wé uroár̄f̄im̄iḡin̄rī ner̄fná̄ xixenī imón̄iñf̄pī tñī en̄f̄r̄in̄i. “Yeáyf̄ neayim̄ixemean̄fā nán̄i apán̄i m̄fk̄f̄ ikipaxo, ayf̄ Jisasoñ̄ani?” wiaiwip̄r̄ī nán̄i Gorixo e en̄f̄r̄in̄i. ¹¹ Jisaso —O ámáyf̄ Gorixoyá imón̄f̄r̄ix̄in̄rī wim̄ixariñor̄in̄i. O tñī ámá Gorixoyá x̄fo im̄ixiñf̄ȳf̄ tñī wigf̄ xano ná wom̄i dán̄in̄i eweaḡf̄áyf̄ en̄aḡi o ayf̄ nán̄i ayá m̄win̄f̄ ananī “Gf̄ n̄rīx̄f̄meá imón̄iḡf̄áyf̄r̄in̄i.” rar̄iñ̄f̄r̄in̄i. ¹² O Gorixom̄i re ur̄iñf̄pī B̄ikw̄tyo n̄rīn̄rī eán̄iñaḡi nán̄i rar̄iñ̄in̄i, “Joxī nán̄i gf̄ n̄rīx̄f̄meáyo ‘E imón̄iñor̄in̄i. E imón̄iñor̄in̄i.’ our̄im̄in̄i. Ámá joxī seáȳ e r̄imep̄r̄ī nán̄i awí eán̄iḡf̄áyo áw̄in̄m̄i dán̄i nionī joxī seáȳ e r̄imem̄in̄rī nán̄i soñf̄ or̄imear̄im̄in̄i.” n̄rīn̄rī

eáninǵ enagǵ nánǵ rarǵinǵ. ¹³ Xwiyǵá Jisaso Gorixo nánǵ rǵnǵ rǵpǵ enǵ re nǵrǵnǵrǵ eánǵnǵ, “Nionǵ omǵ aga xǵxenǵ dǵnǵ uǵwǵrǵrǵmǵfǵrǵnǵ.” Xwiyǵá ámǵ axo rǵnǵ rǵpǵ enǵ re nǵrǵnǵrǵ eánǵnǵ, “Ámá Gorixo nǵaǵwǵ nemearǵnǵnǵ nǵapǵnǵyǵ, ayǵ aǵ tǵnǵ nawǵnǵ riyenerǵnǵ.” enǵ nǵrǵnǵrǵ eánǵnǵ enagǵ nánǵ re seararǵnǵnǵ, “Jisaso ayǵ nánǵ ayá mǵwinǵ ananǵ ‘Gǵ nǵrǵxǵmeá imónǵǵáyǵrǵnǵ.’ rarǵnǵorǵnǵ.” seararǵnǵnǵ.

“Jisaso nepa ámá imónǵnǵnǵigǵnǵ.” urǵnǵ nánǵrǵnǵ.

¹⁴ Ayǵnǵnǵ nǵaǵwǵ rarǵnǵyǵ warǵrǵmǵ dánǵ gǵwǵ tǵnǵ enǵ tǵnǵ tǵǵáyǵ imónǵǵá enagǵ nánǵ xewaxo enǵ axǵpǵ imónǵnǵnǵigǵnǵ. Xewanǵno nǵperǵnǵpǵmǵ dánǵ ámáyo anǵá wimǵxǵpaxǵ imónǵnǵomǵ —O ayǵ oborǵnǵ. Omǵ mǵǵ wimǵxǵrǵ ¹⁵ ámá ínǵnǵ nanǵnanǵǵnǵrǵ wiwanǵnǵyǵ wáyǵ nerǵnǵpǵmǵ dánǵ gwǵnǵnǵ nǵweagǵáyo nǵkwearǵnǵnǵ wǵrǵrǵ éimǵǵnǵrǵ warǵrǵmǵ dánǵ ámá gǵwǵ tǵnǵ enǵ tǵnǵ tǵǵáyǵ imónǵǵápa axǵpǵ e imónǵnǵnǵigǵnǵ. ¹⁶ Ayǵ neparǵnǵ. O anǵnǵajǵyo arǵrǵ owimǵnǵrǵ nerǵnǵ e mimónǵnǵnǵigǵnǵ. Ámá Ebǵrǵamoyá iyǵ axǵpǵ imónǵǵáyo arǵrǵ owimǵnǵrǵ nánǵ nerǵnǵ wará ayǵ inǵǵápa axǵpǵ inǵnǵnǵigǵnǵ.

¹⁷ Ayǵnǵnǵ o apaxǵpánǵnǵ imónǵnǵ xwé wo nimónǵmáná xegǵ xexǵrǵmeánǵnǵ imónǵǵáyo pǵránǵnǵ ayá urǵmǵxǵrǵ Gorixo xǵo urǵnǵpǵ nánǵ dǵnǵ uǵwǵrǵrǵpaxǵ imónǵnǵpǵ erǵ nerǵnǵ fǵwǵ ámá yarǵǵápǵ yokwarǵmǵ wiipaxǵ oimónǵrǵ rǵdǵyowá yarǵǵápa axǵpǵ rǵdǵyowánǵnǵ inǵmǵnǵrǵ nánǵ pǵpǵ inǵpaxǵ marǵáǵ, sa wará xegǵ xexǵrǵmeáyǵ inǵǵápǵ inǵpaxǵ enagǵ nánǵ xǵo enǵ axǵpǵ e

in+ñ+nig+ñi. ¹⁸ Rñ+nñf wímeañ+pimi dñni obo iwamfó wíwapiyño enagñ nñni áamá obo agwi ríná dñni óreámioá+r+x+n+r+ wíwapiyar+ñfyo enñ ar+rá wipaxf imón+ño enagñ nñni rar+ñ+nñ.

3

“Moseso seáy+ e imónagf wo enagñ ai Jisaso aga seáy+ e wiárf múronñ.” ur+ñf nñ+nñ.

¹⁻² Ay+nñni gñ n+r+x+fmeáy+ñé, —Sey+ñé Gor+xo añ+ñnami dñni xfoyá imón+r+x+n+r+ wéyo fá seaum+r+ñf+y+ñér+ñi. Sey+ñé Jisaso nñni dññf émo+r+x+ñi. Gor+xo nene tññf e nñni uowárenap+ño, ayf or+ñi. Apaxf+pán+ñf imón+ñf xwéó, nene “Apimi dññf wíkwf+roar+ñwár+ñi.” rar+ñwápimi píran+ñf xfdf+r+x+n+r+ ar+rá neain+ñfa nñni imón+ño, ayf or+ñi. Moseso eníná áamá Gor+xoyá añ+nñf imón+g+áyo numeir+ñá xixenñ wiñ+pa áamá Gor+xo xfo wimónar+ñf+pñ e éw+n+g+ñ+r+ urfpeáagñ nñni xixenñ wiñño, ayf axo Jisasonñ. O nñni píran+ñf dññf émo+r+x+ñi. ³ Ayf r+pñ searar+ññi. Aññfi wiwá nñni “Nañwár+ñi.” n+r+ro mññf sññá nñimeeán+ro aiwñ aññfi iwámñ m+r+ño nñni aga mññf sññá seáy+ e umeeán+paxf+r+ñi. Axí+pñ e imón+ñ+pa Moseso nñni mññf sññá umeeán+paxf imón+ñagñ aiwñ Jisaso nñni ayf añ+paxf mññf sññá umeeán+paxf+r+ñi. ⁴ Aññfi ayf ayf wí xegf+pñ mimónf nñni áamá m+r+r+g+fá aiwñ am+pí nñni imón+ñf+pñ im+x+ño, ayf Gor+xo enagñ nñni rar+ññi. ⁵ Ayf r+pñ nñni enñ “Jisaso nñni dññf píran+ñf émo+r+x+ñi.” searar+ññi. Moseso eníná áamá Gor+xoyá añ+nñf imón+g+áyo xixenñ

píráninǵ nimeiríná áamá xínáiwáninǵ nimóniro wigí bosowami píráninǵ nīwiiróná yarigfápa axípi éninǵ nerí amípi Gorixo rfwíyo rinfápi nání woákíki winǵ aiwi ⁶ Kiraiso Moseso nimóniri enǵpa axípi nimóniri enǵmani. Omi wiárf nīmúrori re enǵriní. Niáwa áamá xanowayá imónigfáyo píráninǵ nimeiríná yarigfápa Kiraiso axípi e nerí áamá xanoyá anǵninǵ imónigfáyo xixeni píráninǵ umeinǵriní. Nene wará sarfwa mímáriní nerane “Jisaso e nīneaiinǵariní.” nīyaiwirane dǵnǵ wikwímoarinǵwápimi dání sáyí nimóniri rarinǵwápi aninǵ miní xaiwí íá nixira nuranénáyí, ayí anǵ Gorixoyáninǵ imóninǵwáni.

“Manǵ pǵrf wiaikiagfáyí dǵnǵ sixí ínǵrrixiniri enǵ mǵnǵweagfáriní.” urinǵ nániriní.

⁷ Ayinání Gorixo xegí kwíyípi tǵnǵ Bīkwíyo dání rinǵ rǵpi tǵnǵ xixeni segí seárfawéyí manǵ nīwiaikiro dǵnǵ sixí ínǵrrixiniri imóninǵe nǵweagfámani, “Agwí ríná manǵ Gorixoniyá seararinǵagi arfá nīniróná ⁸⁻⁹ eníná segí seárfawéyí áamá dǵnǵ meanǵ nemeróná yagfápa mepa éfrixiní. Ayí gí manǵ xowiaikímí nīniro nepa enǵ eáninǵorfaniri iwamfó níwapiyiro neróná xwiogwí 40 pwearíná nioní emímí nīwiwapiya unǵpi sǵnǵwí nīwǵga nuro aí wigí dǵnǵ wakísí niniro rfwí nīmoagfáriní. E yagfápa seyiné ení axípi mepa éfrixiní. ¹⁰ Ayinání segí seárfawé íná nǵweagfáyí nání wikí nīwóniri re rinǵanigini, ‘Ayí íníná dǵnǵ xenǵwáni moro Gorixoní sekaxí urarinǵápimi mǵxdǵpa ero yarigfáyíriní.’ niri ¹¹ wikí ríá ápiáwǵninǵ nīwóniríná sǵnǵá womí dáninǵinǵ re rarinǵanigini,

‘Xwíá dñf sixf ínpírfá nánf wipímoárinjárímí wí nñwepírfámaní.’ rárinñaniginí.” Segf seárfawé íná ñweagfáyf Bíkwyo dánf e nírínírfí eánñfpí tñf xixení nero Gorixomí mañf pírí nñwiaíkiro nánf dñf sixf ínfírfixínírfí enje wí mñwepagfáríní.

“Neárfawéyf Gorixomí mañf wiaíkiagfápa mepa éwaníginí.” urñf nánírfíní.

¹² Gf níríxfmeáyfné, wiyfné sipí nero aríkwíkwf nñwirñfpímí dánf Nwíá wí mípé anñf sñf imónñjomí rfwf umórfírxínírfí píranññf awínñf meñweánírfírxíní. ¹³ Wiyfné fwf néra nurñfpímí dánf yapf néwapfníro dñf wakísf níníroná Gorixomí rfwf umopírfírxínírfí sfá Bíkwyo dánf Agwíyf rñññfyí síní imónññánáyf, síní epaxf enñánáyf, sfá ayf ayo xixe enf ríremíxf inayírfírxíní. ¹⁴ Ayf rípf nánf seararññíní. Dñf Kiraisomí iwamfó dánf nñwíkwíroaranéná wará sarfwa mñmárfíní nerane xaiwf fá xírñwápí anñf xaiwf fá nixíra nurane negf peanfwaé nánf síní xaiwf fá nixíra nuranénáyf, nepa Kiraiso tñf íkárññwaéneríní. ¹⁵ Bíkwyo re nírínírfí eánñfpí tñf xixení nerññfpímí dánf ananf dñf wíkwíroarñwápí xaiwf fá nixíra upaxírfíní, “Agwí Gorixo seararññagf arfá nñwiróná eníná segf seárfawéyf omí mañf xowiaíkímí nñwiróná dñf wakísf níníro nánf rfwf umoagfápa seyfné ení axípf e mepa érfírxíní.” E nírínírfí eánñfpí tñf xixení neranénáyf, dñf wíkwíroarñwápí xaiwf fá nixíra wanfwaríní.

¹⁶ Ayf rípf nánf seararññíní. Ámá Gorixo rarññagf arfá nñwiróná mañf xowiaíkímí

wiagfáyí, ayí gíyírini? Níni ayí áamá Moseso Isipíyí anjyo dání wirimeáána e píní n-wiárimí wagfáyí menirani? ¹⁷ Xwiogwí 40 apí pwearíná Gorixo áamá gíyo wikí n-wóga wagírini? Ayí axíyí íwí nero áamá dñj meañe dání nípéa emeagfáyí menirani? ¹⁸ Áamá Gorixo sñjáo dání nuríríná “Xwfá e nñwearóná dñj sixí ínfríxiniri enjírímí wí nñweapfíámantí.” uragíyí gíyírini? Ayí axíyí xfómi manj pírí wiaikiagfáyí menirani? ¹⁹ Ayínáni nene nñfá re imónñwini. Neárfawé íná ñweaagfáyí dñj m-wíkwíropa nero nání Gorixoyá xwfá dñj sixí ínfríxiniri enjírímí wí nírémoro ñweaagfámantí.

4

“Nene dñj sixí inanfáwá nání imónñe siní imónñini.” urñj nánirini.

¹ Ayínáni Gorixo ayí dñj sixí ínfríxiniri negf neárfawéyo sñmimanjyo dání urñjpi siní enagí nání xfo áamáyo eyeyírómf nerfíná wiyfne nání re seaiaiwinigini, “Ayí e ñweapaxí mimónñotí.” seaiaiwinigini wáyí nerane píranñj oyaneyí. ² Negf neárfawéyí áamá dñj meañe nemeróná xwíyá xwí dñj sixí ínfríxiniri enjírímí nání yayí winipaxí imónñjpi arfá wiagfápa nene ení axípi arfá winjárini. Ayí arfá n-wiwo aí arfá n-wiróná dñj m-wíkwíropa nero nání surfámá arfá n-wiáritro xwí dñj sixí ínfríxiniri imónñjrimí m-rémó áamá dñj meañe dání penowigfawixini. ³ Dñj wíkwíroarñwaéne dñj sixí ínfríxiniri enjé páwiarñwárini. Ayí Gorixo rípi rñj enagí nání “Dñj sixí

ínaníwá nání imóníñe ríxa rífa neaipímoáriníni?” nīyāiwirane nījǎá imóníñwini, “Goríxoní mañǎ nīwīaíkiaríǎgǎyo wíǎ rǎá ápiáwǎnínǎ nīwónírǎná sǎñǎ womí dáníñínǎ re ráríñanigíni, ‘Xwǎá ayǎ dínǎ sǎxǎ ínipǎrǎfǎ nání wipímoárinǎpimi wí nīñweapǎrǎfǎmani.’ ráríñanigíni.” Xwǎá rǎí tǎnǎ anǎfǎ tǎnǎ imíxárinǎe dání amípí nīpíni xǎfo imíxǎfǎpí ríxa yáriníñagí aiwi xwǎyǎfǎ apí e ríñínigíni. ⁴ Bǎkwǎyo wí e sǎá wé wǎfúmi dánǎ wo nimónímaná Sabarǎá imóníñfǎyi nání re nírínirí eáníni, “Goríxo sǎá wé wǎfúmi dánǎ wo pwearǎná amípí nimíxa núisáná pǎnǎ nīwīáriní Sabarǎá imóníñfǎyimi kíkífǎ nīñwearí dínǎ sǎxǎ íníñfǎríní.” nírínirí eáníni. ⁵ Ámi wí e dínǎ sǎxǎ ínipaxe nání re nírínirí eáníni, “Xwǎá dínǎ sǎxǎ ínipǎrǎfǎ nání Goríxoní wipímoárinǎpimi wí nīñweapǎrǎfǎ meníni.” nírínirí eáníni. Xwǎyǎfǎ apiaú nírínirí eáníñagí nání “Nene dínǎ sǎxǎ ínaníwá nání imóníñe ríxa rífa imóníni?” nīyāiwirane nījǎá imóníñwini.

⁶ Eníiná xwǎyǎfǎ xwǎá dínǎ sǎxǎ ínipǎrǎfǎ nání imóníñfǎrímí nání yayǎ winípaǎpí arǎfǎ wiagǎfǎyǎ Goríxomí mañǎ xowīaíkímǎ néra waríñagǎfǎ nání dínǎ sǎxǎ ínífǎrǎxínirí eñe xe ñweáfǎrǎxínirí sǎñwǎ mǎwínípa eñǎ erí wíní e xe ñweáfǎrǎxínirí sǎñwǎ wíníñfǎ erí eñagí nání ⁷ re nīyāiwirane nījǎá imóníñwini, “Nene dínǎ sǎxǎ ínaní nání imóníñe ñweaaníwáiná nání Goríxo ríxa sǎá ámǎ wíyi ráríñfǎríní.” Bǎkwǎyo dání sǎá ayí, ayǎ Agwǎyǎ ríníñfǎyiríní. Neárǎawéyǎ arǎfǎ mǎwigǎe dání ná rǎwǎyo Goríxo mañǎ mǎxǎ ináyǎ Depitoyáyo dání xwǎyǎfǎ Bǎkwǎyo nioní

xámi mĩnĩt iroárťápi nĩrĩri re riĩnĩgĩni, “Agwĩ maĩt Gorĩxonĩyá seararĩĩagĩ arťá nĩnĩroná dĩĩt wakĩsť minĩpa époyĩ.” riĩt enagĩ nání “Nene dĩĩt sĩxť ínánťwáiná rťa imónĩnĩ?” yaiwiarĩĩwárĩni. ⁸ Josuao negť neárťawéyo xwťá dĩĩt sĩxť ínťrĩxĩnĩri eĩe nĩpemeámĩ nurĩ nĩrémorťná dĩĩt sĩxť Gorĩxo e ínťrĩxĩnĩri wimónarĩĩpĩ nepa nĩnĩro sĩĩwĩrĩyť, ayimĩ dánĩ rťwťyo Gorĩxo sťá dĩĩt sĩxť ínánťwá nání imónĩĩt amĩ wĩyĩ nání rĩmĩnĩri enĩmanĩ. ⁹ Ayĩnání nene re nĩyaiwirane nĩĩťá imónĩĩwĩnĩ, “Sťá Gorĩxo amĩpĩ nťnĩ nĩmĩxármáná dĩĩt sĩxť ínĩĩťyĩnĩĩt imónĩĩt axťpĩ amá xťoyá imónĩĩgťáyť nání dĩĩt sĩxť ínĩpťrťĩná sĩnĩ imónĩnĩ.” yaiwĩĩwĩnĩ. ¹⁰ Dĩĩt sĩxť ínťrĩxĩnĩri enĩpimĩ páwĩĩo, xťo Gorĩxo xwťá amĩpĩ nťnĩ imĩmĩxĩmť nĩyármáná kikiťá nerĩ dĩĩt sĩxť ínĩĩťpa axťpĩ e nerĩ xegť e éwĩnĩgĩnĩri urťpeañpĩ nĩyármáná xewanĩĩo rĩxa dĩĩt sĩxť nĩnĩri ĩweani. ¹¹ Ayĩnání neárťawéyť maĩt Gorĩxomĩ pťrť nĩwĩalĩkĩro sĩĩwepĩgť neaĩwapĩyagťápimĩ nĩxťdĩrane omĩ rťwť umoanĩgĩnĩri dĩĩt sĩxť ínťrĩxĩnĩri eĩe ĩweáwanĩgĩnĩri anĩĩt minť nerane pĩránĩĩt nĩrťkwĩnĩrane oyaneyĩ. ¹² Ayť rĩpĩ nání seararĩĩnĩ. Xwĩyťá Gorĩxoyápi pí pí oenĩri wimónarĩĩpĩ tñnĩ xĩxenĩ epaxť imónĩri enĩ eánĩri enĩpĩrĩnĩ. Xegť ĩwá yinĩĩnĩĩt imónĩĩpĩ kirá maĩt mĩdĩmĩdání wenť nťnĩyť ĩwá yinĩĩpĩ tñnĩ xĩxenĩ mimónĩnĩ. Kirá aga ĩwá yinĩĩt bá xómĩĩt xťáyo tñnĩ enĩ wĩwťyo tñnĩ dakwĩpaxťpa xwĩyťá oyápi amáyo wairĩrť nĩwĩrťná wĩgť xwĩoxťyo řa nĩmĩárĩnĩri ayá tñnĩ dĩĩt tñnĩ

kumixinije dakwiarinjin. Pí pí áamá dinj moro pí pí “Eminiri oemini.” wimoniri yarigfapi eyeyíromf yarinin. ¹³ Amipi nini Gorixo — Pí pí éwapi nánirani, ríwapi nánirani, yarinj imimf neaiána “Ayf apf nani e ríarin. E éarin.” uranfáwao, ayf orini. Amipi nini o imixinjyf xegf sinwf anije dani wí pini imonipaxf menini. Amipi nini xegf sinwfyo danininj npararimána sinani imonini.

*“Negf apaxfpaninj imoninj xwéo Jisasorini.”
urinjanin.*

¹⁴ Nene apaxfpaninj imoninj xwé wo —O rixa aninamini peyino, ayf Gorixomi xewaxo Jisasorini. Apaxfpaninj imoninj xwé o tinwaéne enagi nani woakfki nerane “Apimi dinj wikwifronwin.” rarinwapi xaiwf fá oxiraneyi. ¹⁵ Ayf rípi nani rarinini. “Negf apaxfpaninj imoninj xwéo nene wé roninj imoninjpin oyaneyiniri nerina enj meanf yarinjagwi nineanirina wí dinj sipi mineaiarinini?” riseaimonarini? Oweoi, nene fwf oépoyiniri neaimeaarinipi o eni fwf oeniri wímeaqi aiwi wí fwf meño nani nene wí e waiwipaxf menini. Sa “Saminj nimoniri yarinjagwi nineanirina anani dinj sipi neaiarinorfanini?” waiwipaxfiri. ¹⁶ Negf apaxfpaninj imoninj xwéo e imoninjo enagi nani amipi saminj neaimixipaxf imoninjpi wí neaimeáána Gorixo —O ámayo ayá xwapf urimixarinorini. O wá neawianiri ayá nearmixiri oeniri wará sarfwa mimarinipa nerane oyá siá ikwianwfna tinj e anwi éninj úwanigini.

5

¹ Apaxípaniñí imónigá xwé wo wo nowani íwí wigí áamá yarigápi nání Gorixoyá íráí onñe nání niwuriyiro aiwá peaxí utiro ridiyowá wiuro epírfá nání xfo wigí imónigáyo dání éññiñí niyoari urípeaarñowarini. ² Awa eni wé róniñí imóniñipiñi oyaneyiniri nero aí ení neániro mîximopaxí wíagá nání wigí áamá majá nero xenwîmîñi kinimónfáyo anani awayini mîmeyówarí wipaxowarini. ³ Wé róniñí imóniñipiñi oyaneyiniri nero aí ení neániro mîximopaxí wíagá nání wigí áamá íwí yarigápi nání ridiyowá wiirigápa íwí wiwanñowa yarigápi nání eni ridiyowá minipaxí mimónigáwarini. Awa eni aga ninipaxowarini. ⁴ Áamá wo xewanño wé ikwianwíyo niñwiráriniri xfo xegí diñño dání rípeánariñimani. Oweoi, nowani eníná Gorixo xfo xegí diñí tíni Erono api e oimóniri wéyo íá umirñípa axípi umiráná apaxípaniñí imóniñí xwéowa imónarigáriní. ⁵ Kiraiso eni xewanño seáyi e niñfeyoániri apaxípaniñí imóniñí xwé woni oimónimîñiri mirípeániñiniginí. Oweoi, Gorixo omi seáyi e numfeyoari Bikwíyo nîriniri eániñí rîpi urñiniginí, “Joxi gí íwoxi oimóniri simixáriní. Agwí ríná joxñiñí semeáariní.” nuriri ⁶ Bikwíyo ámi wí e nîriniri eániñí rîpi eni urñiniginí, “Apaxípaniñí imóniñí Merikisedeko nimóniri ení yapí joxi eni axípi anñí nání e imónírixini.” urñí enagí nání Kiraiso e imóniñíriní. ⁷ Xámi o áamá nimóniri xwáa tíyo niñwearíná “Áamá

nɪpɪkianɪro yarɪgʻáɪpɪ nánɪ wáyʻ nɪnɪnɪgɪnɪrɪ ápo dɪŋʻ sɪxʻ nɪmɪmopaxorʻanɪ?” nɪyɪawɪrɪ arɪrá onɪnɪrɪ ŋwʻ pɪyʻ nɪwʻɪrɪnɪrɪ gwɪnɪ kʻkʻfá tʻnɪ rɪxɪŋʻ uráná xanomɪ arʻfá nɪwɪrɪ píránɪŋʻ yapenɪŋo eŋagɪ nánɪ omɪ xɪxenɪ arʻfá wɪŋorɪnɪ. ⁸ O Gorɪxomɪ xewaxo aí rʻnɪŋʻ xʻomɪ nɪwɪmearɪ penʻɪyo dánɪ re nɪyɪawɪrɪ nɪjʻfá imónɪŋʻɪrɪnɪ, “Ápomɪ arʻfá nɪwɪrɪ xɪxenɪ nerʻfná apɪ e xɪxenɪ rɪ rɪnɪmeaarɪnɪ?” E nɪyɪawɪrɪ nɪjʻfá nɪmónɪrɪ ⁹ xano wimónɪŋʻ nɪpɪnɪ rɪxa sɪpearʻmʻ nɪyárɪrɪ nánɪ áamá xʻomɪ pʻrʻ mɪwɪaɪkɪ arʻfá wɪarɪgʻfá gɪyʻ gɪyʻ nɪnɪ anɪŋʻ mɪnɪ ínɪná naŋʻnɪ ŋweapʻrʻfá nánɪ yeáyʻ uyimɪxemeapaxo imónɪrɪ ¹⁰ Gorɪxo re rárɪŋʻpɪ tʻnɪ xɪxenɪ imónɪrɪ eŋʻɪrɪnɪ, “Xwé apaxʻpánɪŋʻ imónɪŋʻ Merikisedeko imónɪŋʻpa axʻpɪ imónɪŋorɪnɪ.” rárɪŋʻpɪ tʻnɪ xɪxenɪ imónɪrɪ eŋʻɪrɪnɪ.

Jisasomɪ rʻwʻ umóʻrɪxɪnɪrɪ erʻrʻ wɪŋʻ nánɪrɪnɪ.

¹¹ “Nionɪ ‘Kiraiso nánɪ nɪrɪrʻfná Merikisedeko nánɪ nɪrɪrʻfnɪŋʻ apʻnɪŋʻ apʻnɪŋʻ imónɪnɪ.’ osearɪmɪnɪ.” nɪnɪmónɪrɪ aɪwɪ arʻfá iwayʻ pʻfrogʻfáyʻfné, seyʻfné mʻkʻpɪ nánɪ nɪjʻfá imónɪpʻrɪ nánɪ arɪge searɪmʻɪnɪ? ¹² None ayá wɪ searéwapɪyɪŋwá eŋagwɪ nánɪ xamɪŋʻyʻfné e dánɪ wɪyo nuréwapɪyɪpaxʻ nɪmónɪrʻfná ayʻ naŋʻ imónɪmɪnɪrɪ eŋʻ aɪwɪ seyʻfné sɪnɪ majɪmajʻfá yarɪŋagʻfá nánɪ áamá wɪ ámɪ Kiraiso nánɪ sɪrɪmɪŋʻ imónɪŋʻpɪmɪ dánɪ nɪsearéwapɪyɪpaxʻ imónɪgʻfáyʻnérɪnɪ. Seyʻfné aɪwá nɪpaxʻ mɪmónɪ amɪŋʻnɪ narɪgʻfáyʻ yapɪ imónɪŋoɪ. ¹³ Ayʻ rɪpɪ nánɪ seararɪŋɪnɪ. Áamá aɪwá nɪpaxʻ mɪmónɪ sɪnɪ amɪŋʻ narɪgʻfáyʻ nɪnɪ “Apɪ nerʻfná wé rónɪŋʻpɪ

yarinjo.” rininjiipi nani majfa nero nani sinin
niaiwf pfofia yapf imoninjo. ¹⁴ E nerf af aiwayf
ama rixa aminaninjf imonigfayf narigfarini.
Ama e imonigfayf wigf dinj tfin piraninj
ewapfnarigfa enagf nani nanj imoninjiipirani,
sipi imoninjiipirani, anani mi omxarigfayfrini.

6

¹⁻² Ayinani, nene xwiyfa Kiraiso nani
siriminjf imoninjiipini aninj minf mirinipa
oyaneyf. Inina ami ami xwiyfa siriminjf
imoninj ripi ripi nitwayirori mirinipa
oyaneyf. Xwiyfa negf fwf amipi nera nurfna
aninimixinane yarinhwapf aga rfwminin
nimamopaxfirani, xwiyfa Gorixomi aga dinj
niwikwifropaxfirani, xwiyfa igfa xixegfin
eanarinhwafirani, Gorixo nanj owimixiniri
we seayf e wikwiararinhwafirani, ama
pegfayf ami wiapninimeapirfarani, Gorixo
amayo mi omomximf nerf xwiyfa umearana
aninj hwepfirfarani, xwiyfa apf apf amf
nitwayirori mewapfnipa oyaneyf. Sa xwiyfa
Gorixoyaf ama arfa niwirinjiipimi dani yof
imonipaxipi ewapfnani nani oxfmeaneyf.
³ Gorixo apf xe oepoyiniri sinjwf nineanirfnayf,
anani yanfwini.

⁴ Ayf ripi nani “Xwiyfa xami nitwayirorane
ewapfninhwapf pfin niwiarane xwiyfa yof
imonanfwa nani imoninjiipi oxfmeaneyf.”
seararinini. Ama Gorixo xewaninjo nani
“E imoninjorani?” oyaiwipoyiniri rixa wfa
wokimixiri ama aiwa gfgf nerfna nijfa awfi

yaríñf imóníñfpí nání imónarígápa axípníñf e nero añnamí dání Goríxo neaiapíñfpí nání nífá imóníro kwíyí oyápi ámá wíyo tñní nawíni waínirí ⁵ ámá aiwá awíí imóníñfpí gígí neríñá “Nañf imóníni.” yaiwiarígápa xwíyíá Goríxoyápi tñní ení eáníñf o yeáyí níneayimíxemearí neamenjweaníñá imóníñfpí tñní axípi gígíñíñf neríñá “Nañf imóníni.” yaiwiro néfásaná ⁶ dñf wíkwíroarígápi ríwímíni nímamoríñáyí, ayí Goríxomi xewaxomi ikayíwí oumearípoyíñirí ámí yoxáfpámíñíñf yekwíroáraríñagíá nání ámí xwíyíá kñnímóníñríxíñirí urípaxí imóníñfpí bí meníni. ⁷ Ayí rípi nání seararíñíni. Xwíá iniá ámí ámí nearí aínáná ámá aiwá omíñf íwíá uríáyí nání aiwá nañf yaparíñfpí, ayí Goríxo aiwá nañf oyapíñirí xwíyíá tñní píraníñf imíxaríñfpíñirí. ⁸ E nerí aí xwíá iniá ámí ámí nearí naínirí aiwí aiwá nañf míyapí ará ení tñíñí kísónáraríñfpí, ayí ráñíñf imóníñfpí enagí nání Goríxo ríxa nírámíxímíñirí nání imóníñf áríá yimíñirí nání imóníñf enípiñiríni.

⁹ Dñf síxí seayíñáyíñé, nioní míxí e nísearíñf aiwí “Seyíñé nioní míxí searíápi míyaríñoi.” nímónaríñí. “Óf Goríxo yeáyí seayimíxemeaníá nání imóníñfíyímíñí xídaríñoi.” nímónaríñí. ¹⁰ Ayí rípi nání seararíñíni. Goríxo xixení mímóníñfpí tñní míyaríñoi enagí nání amípi seyíñé xíomí níxídíróñá ero ámá xegí imóníñfíayo arírá wígfápi síñí níwíríñfíyo dání síwá réníñf winíro “Nene Goríxoxí dñf síxí ríyíñwíñí.” síwá éñíñf winíro yarígfápi nání o wí aríá ikeamopaxí

menini. ¹¹⁻¹² Seyíné ríwí síwá niyiri mé ámá ení neáníro Gorixomi díní wíkwírooro “Xewaníño óf oneaimoni.” yaiwiro yarígíáyo dání Gorixo símímaníyo dání “Nísiimfáriní.” urínípi wímeaaríníyo ikaníní wíaxídíprí nání seyíné wiyínéní wiyínéní amípi níní oneáimeaníní díní ikwímoarígíápi seaímeaníe nání aníní miní ríwí niyuníro díní níkwímóá úfírixíní.

*“Gorixo rínípipimí díní níwíkwímóá úfírixíní.”
uríní náníní.*

¹³⁻¹⁴ Eníná Gorixo Ebírfamoyá símímaníyo dání Bíkíwíyo níriní eáníní rípi uríníniginí, “Nioní píraníní simíxírí díxí ráríawéyo sayá wímíxírí nemífaríní.” uríníniginí. E síná wo arfá ené dáníníní níriní ámá wo xíomi seáyí e múróníño arfá ené dání rípxí menagí nání xewaníño nání níriní uríníniginí. ¹⁵ Ayínání Ebírfamo yómíní nímoní “Gorixo nírinípi xegí díní téní xe óf níwómíniginí.” níyáiwírí weníní nerí níñweañísáná enáná wímeañíniginí. ¹⁶ Ámá “Nepa neararíní.” oyáiwípoyíní níriní níyímíní imóníní seáyí e wímóníní bímí dání urarígífaríní. Ámá xwíyíá xímíxímí níro níriníróná xwíyíá apí ríápipimí dání saínaríníriní. ¹⁷ Ayínání Gorixo ámá xí Ebírfamomí símímaníyo dání urínípi wímeaníáyf re oyáiwípoyíní, “Gorixo arfómí ‘Náñí e níseaiimfáriní.’ urínípi ámí ná ríwíyo aiwí xegí díní níkinímóní kíkíá epaxímaní.” oyáiwípoyíní sínáyo dáníníní níriní xewaníñomí dání níriní e urínípi

nání ámi sopíñf wáriñ+nigíni. ¹⁸ Goríxo, yapf mirípxáf imóniño “Sím+manfyo dání ríraríñ+ní.” uríñfpí síwiá imónípxáf menqagí aiwí ámi síwiá mimónípxáf bí xewaníñomi dání uríññf enqagí nání nene ananí enf síxí neámíxínírí ñweañwíni. Nene —Goríxo yeáyf neaimíxíwíñgínírí o tífáminí éf nurane símanñwíyóníñf yeáyf wuríññwaéneríni. Nene o neaiínfa nání dñf wikwímoaríñwápi xaiwí íá xirani nání enf síxí neámíxínírí ñweañwíni. ¹⁹ Nene dñf wikwímoaríñwá apimí dání dñf síkíkfí nomíxínírane ñweañwíni. Síkíkfí oníñf wá enqagí nání añf rídíyowá yarígfíwámí awawá ñwíáwámí rapírapf epañioáríññúmi íníríwámíñññf ananí páwiaríñwáríni. ²⁰ Ínīmí e Jisaso ríxa aníñf íníná nání apaxf páníñf imóníñf xwé Merikisedeko imóníñfpa axfpi nimónímáná nene arírá neainíñfa nání xámí ñíneameáa páwíñfíni.

7

Merikisedeko, apaxf páníñf imóniño nání uríñf náníríni.

¹ Merikisedeko —O míxí ináyf añf Seremíyí ríññf pimi umenñweaagoríni. Nwíá seáyí e imóníñoyá apaxf páníñf imóníñoríni. O Ebíríamo míxí ináyf waú waú awamí xopírárí ñiyárimo weaparíná óf e óróf níñríná Goríxoyá dñfyo dání nanfíní owímeanírí xwíyíá bí tñní nanf wímíxíñoríni. ² Amípi Ebíríamo píkíomeáfpi yanf wé wúkaú ñímemáná bí mñni wíño, ayf Merikisedeko oríni. Xegf yof Merikisedekoyí

riniñípi, ayí xámi negí aga pínéyo dání mixí ináyí wé róniñí umenweaariñoyi rariñwápirini. O Seremi dání mixí ináyoyí riniñípi ení negí aga pínéyo dání mixí ináyí amá níwayiróniro ñweapíri nání wimixariñoyi rariñwápirini. ³ Bíkwiyo dání xwiyíá bi miriniñagí nání o nání re rípaquíri, “O xano tñi xínái tñi mayí erí xegí íwiáríawé ení mayí erí enorini. Sía xínái xiriñíyi mimónipa erí sía xío peníayi mimónipa erí enorini. Ayínáni o niaíwí Gorixoyáóniñí imóniño enagí nání apaxípa aníñí miní imóniñorini.” rípaquíri.

⁴ Seáyi e Merikisedeko imóniñípi nání bi diñí mópoyi. Negí arío írino Ebíríamo amípi awiaxí imóniñí wí mixí nerí pikiomeañíyí yaní wé wúkaú nítimáná bi miní wiño ayí orini. ⁵ Ripaioyá íwiáríawé apaxípaniñí imónigíawa Gorixoyá ñwí ikaxí riniñípi tñi xixeni níxídiro nání wigí axíyí, ayí ení Ebíríamoyá íwiáríawéyí imóniñagí aiwí wigí amípi yaní wé wúkaú méfípi bi uráparigíarini. ⁶ E nerí aí Merikisedeko, Ripaioyá íwiáríawéyí wo mimóniñagí aiwí Ebíríamo, Gorixo símímaníyo dání “E níseaiimíarini.” urino nípikiomeari yaní wé wúkaú méfípi bi Merikisedeko nurápiri omí naní bi owímeaníri xwiyíá bi tñi naní wimixiñinigiñi. ⁷ Xwiyíá rípi amá wí “Nepamani.” níyaiwiri rípaquíri. Nanípi owímeaníri xwiyíá bi tñi wimixariño, seáyi e wimóniñorini. Nanípi wímeáo, omí símanwíyóniñí ínimi wuriniñorini. ⁸ Ripaioyá íwiáríawéwa —Awa nípepíríá nání

imónigfáwarini. Awa wigf axíyí yanf wé wúkaú méfápi bi nurápiróná ayf áamá nipepírfáwani uráparigfa aiwi Merikisedeko nurápirfíná xfo nánf Bkwíyo rinifpa anif nweanjo urápiniginif. ⁹⁻¹⁰Ripf eni ripaxfirinif, “Ebirfámo yanf xfo méfpi Merikisedeko tfini óf e óróf ninifri minif wíáná Ripaio —Oyá fwiárfawé wigf winifyf yanf wé wúkaú méfápi bi uráparigfáwami xiáworinif. O eni sinif xegf xiáwo Ebirfámoyá kímifnyo inifagif nánf xiáwo Ebirfámo yanf nimerif Merikisedekomif wífpa éninif nerif minif winiginif.” ripaxfirinif.

Apaxf xámifpá sinif e enáná sinif imónif amí bá nánf urif nánfirinif.

¹¹ Eníná Gorixo nwf ikaxf xfo rinfpi Mosesomif minif niwirfíná Ripaioyáyf apaxfpánif imóniprfá nánf ráriniginif. Apaxf Ripaioyáyf imónigfápá Gorixo apá e enfápi nánf imónfwiniginif rinfpi tfini ayf xixeni nero wé niroárfiro sinwiryf, apaxf amí xegf bi imónif bá, Erono imónifpánif marfái, Merikisedeko imónifpánif imónif bá imónimifnif enifmanif. ¹² Apaxf Ripaioyáyf imónifpá apánif mimónifagif nánf amí bá imónifrinif. Ayfnánf nwf ikaxf nifnif eánif axfpinif sinif nimónfpaxfmanif. Amí bi eni imónfpaxfirinif. ¹³ Áminá Jisaso, Gorixo e rinoyf Ripaioyáomani. Gwf wírimif dánorinif. Xegf gwf arímf dánf wo eníná ridiyowá erif apaxfpánif imónif yagfmanif. ¹⁴ Nifjá re imónifwinif. Negf Áminá Jisaso Judaoyá gwírimif dánif imónifrinif. Nwf ikaxf Gorixo rinf Moseso

eanjþpþ Judaoyáyþ wí apaxþpánþnjþ imónþpþrþfa nánþ nþrþrþ meanþnigþnþ.

“Jisaso apaxþ Merikisedeko imónþnjþpánþnjþ imónþnjþrþnþ.” urþnjþ nánþrþnþ.

¹⁵ Apaxþ xegþ bi imónþnjþ bá, Merikisedeko imónþnjþpánþnjþ nimónþrþnáyþ, nionþ re searþáþþ rþxa sþnjánþ wíá órþronþ, “Njwþ ikaxþ nþrþnþrþ eánþnjþ axþþnþ sþnþ imónþpaxþmanþ. Ámi bi nimónþpaxþrþnþ.” seararþáþþ rþxa sþnjánþ wíá órþronþ. ¹⁶ O apaxþ Merikisedeko imónþnjþ apá nimónþrþná njwþ ikaxþ re rþnþnjþyo dánþ, “Ámá gwþ arími dánþfþranþ, e imónþgþáyþranþ, ayþnþ apaxþpá imónþpaxþrþnþ.” rþnþnjþyo dánþ imónþnjþmanþ. Oweoþ, o sa xegþ enþ eánþnjþyo dánþ dþnjþ manþnþpaxþ imónþnjþþi tþjþo enþagþ nánþ imónþnjþrþnþ. ¹⁷ Bikwþyo nþrþnþrþ eánþnjþ rþþþ nionþ seararþnjþþi tþnþ xþxenþ enþagþ nánþ rarþnjþnþ, “Joxþ apaxþpá Merikisedeko imónþnjþpa axþþþ e nimónþrþ anþnjþ íníná njweáþrþxþnþ.” Gorþxo e urþnjþþþ nionþ seararþnjþþi tþnþ xþxenþ enþagþ nánþ rarþnjþnþ. ¹⁸ Sekaxþ xámi rþnþnjþ wí enþ neánþrþ arþrá neaipaxþ imónþnjþ bi mþrþnarþnjþagþ nánþ Gorþxo rþxa peá nþmorþ tþnjþrþnþ. ¹⁹ Ayþ njwþ ikaxþ Moseso neaiapþnjþþimi ámá nþxþdþróná wé rónþnjþ imónþgþáyþ mimónþpaxþ enþagþ nánþ rarþnjþnþ. E nerþ aí Gorþxo Kiraisomþ negþ apaxþpá wimþxþnjþ enþagþ nánþ dþnjþ nene rþxa agwþ ríná wikwþmoarþnjwáþþ xámi njwþ ikaxþ rþnþnjþþimi ikwþmoagwáþþimi seáyþ e múrónþnþ. Apimi dánþnþ nene Gorþxo tþnjþ e anþwþ énþnjþ upaxþrþnþ.

20-21 Gorixo Jisasomi apaxípa niwimixiríná xewaniño nání sñjá aríá enje dáníníñí níríníri imixíñíñí. Ripaioyáyí apaxípa nimóníroná Gorixoraní, ámá woraní, xámi “Sñjá romí dání ríraríñíñí.” raríñwápa muríníñáná imónagíáríñí. E nerí aí nioní seararíñáomí Gorixo Bíkwiyo níríníri eáníñí rípi uríñínigíñí, “Ámínáoní ‘Joxí apaxípa nimóníri aníñí íníná ñweáiríxíñí.’ níríñíñá sñjáyo dáníníñí ríríáoní ámi gí dñí tñí níkinímóníri wí wiaíkimíámani.” uríñínigíñí. ²² Ayínání nene “Gorixo ‘E níseaiimíáríñí.’ réroáríñí seáyí e imóníñí bí xixení neaiiníáríñí.” yaiwianíwá nání Jisaso negí ikíyíñí neaiáríñóníñí imóníñí.

²³ Apaxípa xámi imónígíáwa pearígíáwa enagí nání aníñí imónípaxí meníñí. Ayínání obaxí nimóga wagíáríñí. ²⁴ E nerí aiwí Jisaso aníñí ñweaño enagí nání apaxípa o imóníñípi aníñí pírí tíñweañípiñí. ²⁵ Ayínání o ámá xíomí dñí níwíkwíroríñíyo dání Gorixo tíñí e añwí éñíñí úfáyí níní nání Gorixomí rixíñí wuríyíní nání aníñí ñweaño enagí nání agwíraní, ná ríwíyoraní, aníñí yeáyí uyimíxemeapaxoríñí.

²⁶ Apaxípáníñí imónígíá go go maríái, xwé imóníñí wo o imóníñípa nene nání xixení imóníñí. Síyikwí bí mínípa erí xwíyíá bí uxekwímopaxí mimónípa erí piaxí weánípaxí imóníñí bí muxénípa erí enoríñí. Íwí yarígíáyí yapí wayíá mimónípa nerí aga xegí bí imóníñoríñí. Gorixoyá dñí tñí añínamí seáyí ríwámíñí peyíñoríñí. ²⁷ Apaxípa xámi seáyí e imónígíáwa sía ayí ayo Gorixo wiwaníñowa

wigí íwí yarígfápi yokwarimí oneaiinro xámi rídiyowá niyárimáná ríwíyo dání íwí wigí ámá yarígfápi nání rídiyowá wiiarígfápa Jisaso axípi e wí epaxomani. Xewaninjo íwí bí meño enagi nání á máyo yeáyí uyimixemeám+niri nawínání rídiyowániní wiiníniní enagi nání wí e epaxomani. ²⁸ Ayí rípi nání “Apaxípaniní imónigfá go go marfáí, xwé imóniní wo o imóninípa nene nání xixeni imónini.” seararinini. Ámá ηwí ikaxí ríninípipimi dání apaxípa oimónípoyniri rípeáfáwa wé róninípiní oyaneyinro nero aí ení neánro miximopaxí wigíáwarini. E nerí aí xewaxo axípi e éniní imóninomaní. Gorixo, Mosesomi ηwí ikaxípi nurimáná xegí xewaxo apaxí amípi nípiní aniníni nání sípearímí yárfwiníg+niri imóninípa imóníw+níg+niri xewaninjo nání síηáyo dániníní niriniri urípeanirini.

8

Nene nání anínamí dání apaxípaniní imóniní xwéo nánirini.

¹ Xwiýfá nioni repiyí néra úa kumixinayinípi, ayí rípirini. Negí apaxí xwé imóninípa xixeni nepa seáyí e imónini. O rixa anínamini Nwáfá aga seáyí e wiárí imóninjoyá siá íkwianwína tíñí e nání nípeyiri o tíni xixeni nimóniri nání oyá wé náúmni éfí ηweani. ² O apaxípa ámání nimóniríná yarígfápa axípi nerí senfá aní mfkí ikiníwámí dání —Iwá ámá wo rífkáriníwámáni. Sa Gorixo rífkáriníwáriní. Iwámí dání yaríηorini.

³ Apaxípaniní imónigfá xwé wo wo nowani

Gorixo wigí áamá nání yayí owinírí rídiyowá wiiro peaxí utiro epíríá nání rípeánigíá enagí nání Jisaso ení apaxípaníñí imóníñí xwé wo enagí nání áamá xegí imónígíáyo nání rídiyowá bí mīwiipa epaxí mimóníñíríní. O ení áamá níní nání rídiyowá bí wiñíríní. ⁴ Áamá xwíá tíyo dání apaxípaníñí imónígíáwa ηwí ikaxí ríníñípimí nixídíro rídiyowá wiiro aiwá peaxí utiro yarígíá enagí nání o síní xwíá tíyo níñwearí síñwiríyí, apaxípaníñí imóníñí wo imónímínírí enímaní. ⁵ Apaxípa xwíá tíyo imónígíáwa mfkí Kiraiso añínamí dání enípi mīyarígíáwaríní. Wigí xwíá tíyo dání neróná yarígíápi sa onapámígíníñí Kiraiso añínamí yaríñipi náníníñí yarígíá enagí nání raríñíní. Moseso Gorixo nání seníá añí xwíá tíyo ríkárimínírí yaríná o píraníñí erírí níwirí re uríñipi nioní seararíñápi sopíñí níwaríní, “Joxí seníá añí riwáníñí xopaikígí oríkárimíníríná d'wí mīñípimí dání síwá sínápi xixení nixídírí ríkártíríxíní.” Gorixo Mosesomí e uríñipi nioní seararíñápi tíní xixení imóníñagí nání “Apaxípa xwíá tíyo dání imónígíáwa sa Kiraiso añínamí dání yaríñipi nání onapámígíníñí yaríñoí.” yaiwiñwíní. ⁶ E nerí aí agwí ríná Gorixo Jisaso apaxípaníñí wo nimónírí e níwínígínírí urípeañipi apaxípa xwíá tíyo ηweagíáwa e étríxínírí urípeañípimí seáyí e múróníñagí nání o yaríñipi ení seáyí e wimóníní. Agwí ríná xwíyíá Gorixo ríwíyo réroáríñipi —Apí Jisaso neaiñípimí dáníní imónípaxí enípiríní. Apí ení xámí réroáragípi seáyí e múróníní. Ayí rípi náníríní. Ríwíyo

símimanḡyo dáni “Nanḡ e e niseaiimḡárini.” réroárinḡipi, ayḡ xámi Mosesomi ḡwḡ ikaxḡ nuriríná sḡmimanḡyo dáni “Seyḡné píraninḡ niniḡdíróná e e niseaiimḡárini.” réroáragḡpimi seáyḡ e múronini. ⁷ Xwiyḡá xámi Gorixoxo Mosesomi nuriríná réroárinḡipimi dáni o “Gḡ áamá ḡwḡ ikaxḡ apimi niniḡdíróná píraninḡ imónḡrinxini.” wimóninḡipi tḡni xixeni nimóniro sḡḡwiriyḡ, ámi rḡwḡyo bi réroáriminiri enḡmani. ⁸ Gorixoxo áamá ayo ayairirḡ winḡ enḡagi nánḡ nene eni re yaiwipaxirini, “Xwiyḡá xḡo xámi re niriḡ réroáragḡ, ‘Gḡ ámayḡ ḡwḡ ikaxḡpimi niniḡdíróná píraninḡ e imónḡrinxini.’ réroáragḡpi xḡo wimóninḡipi tḡni xixeni imóninḡmani.” yaiwipaxirini. Ayinánḡ Bḡkwḡyo dáni re niriniri eánini, “Ámináoni re seararinini, ‘Arḡá époyḡ. Gorixonḡ gḡ áamá Isireriyḡ tḡni Judayḡ tḡni nánḡ xwiyḡá “Nionḡ e e niseaiimḡárini.” sḡḡ bi réroárimḡá nánḡ anḡwi erini. ⁹ Nionḡ wigḡ ḡwiárfawéyo áamá niaíwḡ mḡmeyówárf nḡméra warigḡápa Isipiyḡ anḡyo dáni nḡméra nuríná xwiyḡá réroáragápi apḡninḡ imóninḡipi nánḡ mḡrarinini. Ayḡ nionḡ sinḡinḡá réroárfá apimi xixeni mḡxḡdarinḡagḡa nḡwiniri nánḡ nionḡ eni xixeni peá numori rḡwḡ umonḡanigini.’ ¹⁰ Ámináoni re rarinini, ‘Xwiyḡá rḡwéná “Gḡ Isireriyoxo e e nḡwiimḡárini.” réroárimḡápi, ayḡ rḡpirini. Gḡ ḡwḡ ikaxḡ rinḡinḡipi wigḡ xwioxḡyo aumaúmḡ wiárirḡ ḡwirárirḡ niyárimáná nionḡ ayḡyá Nḡwḡáoni imónimḡárini. Ayḡ eni áamá nioniyá imónipḡrḡárini. ¹¹ Nionḡ aumaúmḡ e wiáraná wigḡ imónigḡáyḡ wí nḡwiápḡnimearo

wigí wíníyo nuréwapíyiro “Goríxo nání nijíá imónípoiyí.” urípírfá meníni. Ámá níni síyikwíníñí imónígíáyíraní, xwéríxaraní, níni nioní nání ríxa nijíá imónígíáyí imónípírfá enagí nání wí e urípírfámani. ¹² Ayí rípi nániríni. Nioní ayá urímíxírí wigí íwí yarígíápi yokwarímí níwiiríná díní peá morí emíá enagí nání raríñíni.’” Bíkwyíyo e nírínírí eáníni. ¹³ Goríxo xwíyíá síñí réroáríñípi níriríná xámíñípi íríkwíníñí imíxamóníñíni. Amípi íríkwíníñí imíxamónaríñípi ríxa níkeamóga waríñagí nání apaxí mé anínaríñíni.

9

Apaxípa xwé imónígíáwa Goríxo nání nanwíní rídiyowá yarígíá nániríni.

¹ Xwíyíá Goríxo xámí réroáríñípi nuríríná xegí ámá níbíro xíomí yayí numeróná “Nene e níwiiríná xíto wimónaríñípi ríá yaríñwíni?” níyaiwíro epírfá nání wíékwíkwíyírí xíto nání añí ñwíá xwíá tíyo imóníñiwá nání wíékwíkwíyírí eníñíni. ² Añí ñwíá iwá, ayí seníá añí ríkaríníñiwáríni. Awawá óf e ikwíróñíñiwámí uyíwí obaxí níkíkíroáriga unáná míxároarígíápi tíni aiwá ikwíañwí Goríxo nání peaxí tarígíána tíni bisíkeríá Goríxo nání peaxí tayarígíápi tíni awámí wenéríni. Awá yoí awawá ñwíáwáyí rarígíáwáríni. ³ Rapírapí áwíni e epañjoáríníñúmí íníríwámí dání awawá ámí wá ikwíróñíni. Awá xegí yoí awawá ñwíá seáyí e imóníñíwáyí rarígíáwáríni. ⁴ Awawá ná ínímí ikwíróñíñíwámí Goríxomí díní naní oweanírí

rfa ikeaariprfa nani sná gorf tni imixinijpí tni bokisf xwiyfa Gorixo réroarinjpi nani imixinijfwá tni api awawá awámi e wení. Bokisf awá nimiximána sná gorf tni yopirimf yarinijwáriní. Bokisf awámi inimi xwárfá sixf sná gorf tni imixinijfwámi inimi aiwá yof manáf rinijpí tni eranf Eronoyá wirinjf eánijfwá tni sná piará Gorixo nwf ikaxf urinjpi eánijfna tni bokisf awá ayf api api inijwáriní. ⁵Awá “Seáyi e Gorixo imóninjpi, ayf apirfani?” oyaiwípoyiniri xopaikigf anfnajf iwf midáni wúkaú wú midáni wúkaú wú onijfwaú seáyi e nwararinijwáriní. Awá nweagfie inriwáminí Gorixo yokwarimf oneainiri ragf wíwifá eaarayarigferiní. Api api nani repiyf niseaiéra uri píraninjf áwanf “Api, ayf api nani imóniní. Api nani imóniní.” niseara uri epaxiná rínamaní.

⁶ Amipi api api rixa e niyárimána apaxípa imónigfáwa awawá of e ikwíroninjfwámi Gorixo yayf oneainiri yarigfápi epírfá nani inína páwiayarinqgfa aiwi ⁷ awawá ná inimi ikwíroninjfwámi apaxípa xwéo, onini xwiogwf o omi ná biní páwiarinjfriní. Nipáwiríná anipáo páwiarinjfmaní. fwf xfo tni xegf áma tni maiwí nero yarigfápi Gorixo yokwarimf oneainiri ragf nanwf ridiyowá épiyá bi nimeámi páwiarinjfriní. ⁸ Apimi dani kwíyf Gorixoyápi síwá réninj neaiariní. Awawá of e ikwíroninjfwá siní apaxípa imónigfáwa opáwípoyiniri nani ikwíroninjána of nene anfnamí páwianfwá nani imóninjfyi siní snáni

mimónini. ⁹ Awámi dání yagíápi Kiraiso agwí ríná enípi nání neáiwapiyariñíriní. Awámi dání Gorixo nene nání yayí owininirí nání imóniñípi neróná rídiyowá wiro peaxí tiro yariñagíá aí ámá e wííáyí dñí wíá niwóniro re yaiwinipaxí menini, “Apaxípa imónigíáwa rídiyowá e niíáyó dání Gorixo ríxa yokwarimí nií enagi nání oyá sñwíyo dání ríxa wé róniñí imóniñáoniríani?” yaiwinipaxí menini. ¹⁰ Ayí rípi nánirini. “Rídiyowá neróná e érixini. E érixini.” riníñípi sa “Aiwá niro iniigí niro igíá xixegíni eániro érixini.” riníñí imóniñípi enagi nání e yaiwipaxímani. E e riníñí api “Apimi dání ámá xwioxí naní imónipaxíriní.” míriniñípi rini. Api, ayí xfo amípi sñí imixini e nání wiékwíkwíyiniñípi enagi nání rariñini.

Kiraiso xewanijo rídiyowáníñí wiiniñí nánirini.

¹¹ E neri aí Kiraiso amípi naní neámeaaríñípi nání apaxípa xwé wo nimóniríná senfá aní xwíá tíyo ríkariniñiwámi mípawí anínamí páwiñiniginí. E nípawiríná senfá aní wé roárinirí aga seáyi e imónirí eníñiñí wíwámi páwiñiniginí. Iwá ámá ríkarigíiwámani. Xwíá tíyo dánjwámani. Anínamí ríkariniñiwáriní.

¹² Nípawiríná memé rídiyowá épiyá ragíraní, burímákaú miá rídiyowá épiyá ragíraní, nimeámi aga ñwíá imóniñe mípawí xewanijo rídiyowáníñí ninimáná xegí ragí nimeámi nawínáni páwiñiniginí. Ayínáni aníñí íníná ñweaníwá nání yeáyí neayimixemeañorini.

¹³ Ámá Gorixoyá sñwíyo dání xwiríá winiñánáyí

apaxípa imónigfáwa memé ragí tñni burimákaú oxíyí ragí tñni burimákaú sipikí ríá nfi kikínaxíá tñni apiaú apí wé tñni nimeayiri wiwiíá niroa úaná áma xwirfá inigfápi Gorixoyá sñwíyo dání naní imónarigfá enagi nání ¹⁴ ragí Kiraisoyá —O siyikwí bi míninjo aí kwíyí niyimíní imóninípi arirá wiarfána xewaninjo ridiyowániní ininoriní. Oyá ragí punípi anípaquí negí xwioxíyo igfániní neaeámoariníriní. Amípi nene anínimixinani nání yarínwápi igfániní neaeámoariní enagi nání diní wíá ninaóniri “fwí éwápi nání siní ayá mneaduniní.” yaiwiarínwáriní. Nwíá aniní sñí imóninjo wimónarinípi éfirixiniri igfániní neaeámoariníriní.

“O pépimi dání xwiyfá sñí réoárinípi mifogwí rixániní wiarimóniníriní.” uriní nániriní.

¹⁵ Kiraiso niperfána xegí ragí púpimi dání áma xwiyfá Gorixo xámi réoárinípimi pírf wiaikigfáyo gwíniní niroayírori nání xwiyfá sñí réoárinípi nání wáwuní imóninoriní. Áma Gorixo nioniyá imónifrixiniri wéyo fá wumiriníyo amípi xfo wigí símimaníyo dání “Niseaimfáriní.” nuriri réoárinípi xixeni wímeari aniní ínina imóniri enfa nání wigí wáwunjo imóniníriní. ¹⁶ Xwiyfá Gorixo réoárinípi, ayí áma siní ninwearfána “Nioní péána amípi nioniyá áma ayfni meáfirixiní.” níriri payí eaárinínaniní imóniní. Payí xano níriri tinípi xegí niaíwí nixfdiro amípi meaniro nerfána xámi áma nñni nijfá nimóniro “Xano rixa iyí ripéiniginí?” yaiwiarínáná e

meapaxírini. ¹⁷ Payí ana eaárinjo siní mipepa neríná payí ana siní surímána imónarinjírini. Ayí rípi nánirini. Payí ana neari tinjo siní sinj ɲweañáná ríxa xó rinjipi m'rogwí rixáninjí n'wiárimónipaxí mimónini. Xó ríxa niperíná xixeni n'wiárimónipaxí imónini. Payí ana xiáwo niperinjipimi dáni rixáninjí wiárimónarinjína imónarinjipa xwiyá Gorixo réoárinjipi eni ragí púpimi dáni rixáninjí wiárimónarinjipi imónarinjírini. ¹⁸ Nanwí bi mipikipa nero sinwiriyí, xwiyá Gorixo xámi réoárinjipi rixá wininjí n'wiárimónimíniri enímani. Ayínáni api aí nanwí pikíáná ragí puñpimi dáni wiárimóninjinigini. ¹⁹ Ayí rípi seararinjini. Xámi Moseso sekaxí ɲwí ikaxí eáninjipimi dáni rininjí n'ipini xegí Isireriyó nura núsáná burímakáú miá t'ni memé t'ni apiaú r'diyowá é'piyá ragí t'ni iniigí t'ni nimeámáná ará íwí xisop'yi rininjipi n'neari sip'sipí íá ayíá rinj' bi t'ni nawíní gwí n'kír'wímáná igíá neari B'kw'pimi w'wifá eari áamá n'yoní w'wifá eari neríná ²⁰ re urinjinigini, “Ragí r'pimi dáni xwiyá Gorixo ‘Seyíné api e x'í'f'rixini.’ n'neariri réoárí'pi ríxa rixáninjí wiárimónarini.” urinjinigini. ²¹ Axípi e seníá anj' r'kárin'ɲiwámi ragí t'ni w'wifá rori sixí am'pí inimi wenj'yo w'wifá rori eninigini. ²² Ayínáni ragí w'wifá n'róa nurinjipimi dáni am'pí ayá wí ɲwí ikaxí rininjípi t'ni xixeni igíá eámóninjí'p'íninjí imónarinjírini. R'diyowá nerí ragí mipupa nerínáyí, Gorixo íwí áamá eg'ápi wí yokwarim' w'iarinjímani.

“Kiraiso niperinjipimi dáni íwí nene yar'ɲwápi

rití yáriní rini. ” uriní nánirini.

²³ Senfá aní ríkariníjiwáraní, sixí amípi iwámi iními wenípiraní, apí nípini —Ayí mfkí anínamí wenípi tñni ramixíjá imóninípirini. Apí nípini ridiyowá Moseso nerí ragí wíwíá níróa úpimi dání igfá eámóninípiníjí imónipaxí enagí aí mfkí anínamí wenípi ridiyowá éf seáyí e imóninípimi dániní igfá eámóninípiníjí imónipaxíriní. ²⁴ Kiraiso awawá ηwíá imóniní áamá ikwírogfá wámi —Awá mfkíwámani. Sa mfkí imóninífwámi dání ramixíjáváriní. Kiraiso awámi mípawiníginí. Anínamí mfkí imóninífwáminí nípawiri nene nání arírá owimínirí Gorixoyá símímaní e ηweani. ²⁵ O xwiogwí ayí ayo apaxípaníjí imónigfá xwéowa wíwaníηowayá ragí marfái, ragí ridiyowá éfápiyá nimeámi awawá ηwíáwámi páwiayarígfápa ámi ámi niíwaníηoní ridiyowá owinayimínirí e nípawiri míηweanini. ²⁶ Apaxípaníjí imónigfá xwéowa ridiyowá yayarígfápa ridiyowá owinayayimínirí nerí síηwiríyí, Gorixo xwíarí tñni anína tñni imixíηe dání ámi ámi nípawiyiríná ríniní níwinayipaxí imónimínirí eníriní. E nerí aí ríná sfá yoparíyí tñíná ná bini ridiyowániní níwiinírinípiní dání íwí áamá yarígfápi rití owiimínirí xwíá tfyo nání biniiginí. ²⁷⁻²⁸ Áamá nñni aníηí síηí ηweapaxí mimóní ná bini nípémáná enáná Gorixo mí ómómixímí winfáriní. Ná bini pearígfápa Kiraiso ení áamá nñni íwí yarígfápi yokwarímí owiimínirí axípi ná bini ridiyowániní níwiiníriní peníginí. Ríwéná ámi bí níbiríná áamá íwí

yarig'ápi yokwarim' owiiminiri nani mib' áma xfo nani sm' nixead'pén'iro xway' naniri ηweag'áyo anij' yeáy' uyimixemeaar'im'inri bin'árin'.

10

“Ridiyowá xw'á t'yo dani yarig'áyo dani yokwarim' wí seaiipax' menini.” ur'ij' nanir'in'.

¹ Nw' ikax' nir'inri eán'ij'pi, ay' nepa Gorixo sm'imani'yo dán'in'ij' “Nan' e e niseaiim'árin'.” ur'ij'pi t'ni xixen' m'k' ayo mimón' m'k' api nani sa onapám'ig'in'ij' inar'ij'pi imónini. Sa e imón'ij' enag' nani xwiogw' ay' ayo onapám'ig' inar'ij' rin'ij'pimi nix'd'iróná ridiyowá ax'ni yayarig'ápimi dani áma “Gorixo t'ij' e anwi éni'ij' oumini.” yaiwí'áy' wé roárin'ig'áy' imónipax' wí menini. ² Ridiyowá yayarig'ápimi dani nepa xwiox' ig'án'ij' eámón'ig'áy' nimón'iro s'ijwir'y', di'ij' w'á niwónimáná sin' “fw' éápimi dani sin' ayá nidun'ijonir'an'?” yaiwin'ipax' wí men'ag'fa nani ámi ridiyowá b' mepax' imónan'iro eg'árin'. R'xa p'ni wiáran'iro eg'árin'. ³ E ner' ai ridiyowá xwiogw' ay' ayo yayarig'ápimi dani wig' fw' yarig'ápi nani di'ij' wimoar'ij'rin'. ⁴ Ay' r'pi nanir'in'. Burimákau ox'ran', meméran', ridiyowá é'ápiyá rag'yo dani fw' yarig'ápi yokwarim' wiipax' wí menini.

⁵ Ay'nani Kiraiso xw'á r'rimi nani weapim'án'ri nimón'ir'ná Bikw'yo nir'inri eáni'ij' r'pi xanomi re ur'ij'inig'in', “Jox' ‘Áma aiwá peax' tiro nanw' n'p'ikiro ridiyowá ero oépoi.’ m'simón'ipa ner' ai nion' nani áma

wará bi nimixiyinjirini. ⁶ Gorixoxini, joxi áamá ridiyowá neríná Gorixo negí yarinjwápi nání yayí owiniri bi miní noní ríá ikeáararigíápi nání yayí m+sinipa eri ridiyowá íwí yarinjwápi Gorixo yokwarimí oneaiiniri yarigíápi nání yayí m+sinipa eri yarinoxirini. ⁷ Ayínání nioní nání Bikwí xopininjínamí dání rininjípi tñni xixeni re riríjanigini, ‘Gorixoxini, joxi simónarinjípini oemini ríxa riwoni bíini.’ riríjanigini.” urinjiginini. ⁸ Kiraiso re nurimáná, “Gorixoxini, joxi áamá aiwá peaxí otípoyiniri misimónipa eri nanwí nípikiro ridiyowá oépoyiniri misimónipa eri áamá ridiyowá neríná Gorixo yayí owiniri bi miní noní ríá ikeáararigíápi nání misimónipa eri ridiyowá wigí íwí yarigíápi Gorixo yokwarimí oneaiiniri yarigíápi nání misimónipa eri yarinjini. Api nípini yarínagíá aí joxi yayí wí misinarinini.” Kiraiso áamá ridiyowá api api njwí ikaxí niriniri eáninjípimi rininjípi tñni xixeni yarínagíá aiwí Gorixomi xwiýáá api e nurimáná ⁹ re urinjiginini, “Joxi simónarinjípini oemini bíáoni riwonirini.” E urinjí enagi nání o ridiyowá amipí nípini áamá xámi néra wagíapimi síwiá imixiri xewaxo ridiyowá inípiní seáyi e ikwíkwinjiginini. ¹⁰ Jisasi Kiraiso xano e éwiniginiri wimónarinjípini xífdiri xewaninjo nawínání ridiyowáninjí ininjípimi dání ámaéne Gorixo áamá xwioxí igíáninjí eámónigíáyí imónífríxiniri wimónarinjípini imóninjwárinini.

“Kiraiso ridiyowáninjí seiininjípimi dání yokwarimí seiipaxírinini.” urinjí nánirini.

11 Apaxípaniñí imónigá nowani sá ayí ayo añí rídiyowá yarigíwami éf nírómáná wigí yarigíápi neróná rídiyowá áamá íwí yarigíápi wí yokwarimí wiipaxí mimóniñípiñí ámi ámi yayarigá aí ¹² Kiraiso axípi e miyariniñí. O íwí yaríñwápi yokwarimí neaiimiñí nání rídiyowániñí niníríná nawínáni íwí yaríñwápi aniñí xwapírá eaárínfá imóniñípi nemáná nipeyiri ámi Gorixo tñí xixeni nimóniri oyá wé náumiñí éf ñweañinigíñí. ¹³ E éf niñweari xano áamá omi símí tñí wiarigíáyo xopírárí niwiiri ayo síkwí wikwiárínfá nání wimixiyínfe nání xwayí naniri ñweani. ¹⁴ Ayí rípi nání rariñíñí. O rídiyowá ná bñí niniriñípimi dání áamá Gorixo xwioxí igíániñí eámónigíáyí imónírixiñiri wimónariñíyí aniñí e imónípiírfá nání wé roáríñíñí.

15 “O xwioxí igíániñí eámónaníwá nání sípearimí yáñíñíñí.” searariñápi kwíyí Gorixoyápi eni Bikwíyo niriñiri eániñípimi dání axípi niriñi sopiñí warini. Bikwíyo niriñiri eániñí rípi niriñimáná, ¹⁶ “Ámináoni re rariñíñí, ‘Xwíyá ríwéná “Gí imónigíáyo e e niwiimíárini.” réroárimíápi, ayí rípiñíñí. Gí ñwí ikaxí wigí xwioxíyo aumaumí wiáriri ñwíráriri emíárini.” niriñimáná ¹⁷ ámi re riniñinigíñí, “ ‘Wigí íwí egíápi nání tñí ríkiñíró egíápi nání tñí ámi wí ñíñí ninínfámani.’ Ámináoni e rariñíñí.” E riniñagí nání “Kwíyípi eni Bikwíyo niriñiri eániñípimi dání axípi niñeariri sopiñí warini.” searariñíñí. ¹⁸ íwí api Gorixo ríxa yokwarimí neaiiñí enagí nání sñí xfo yokwarimí oneaiiniñi

nánì ámì rìdìyowá epaxí menìní.

“Wará saríwá mímáriní Goríxo tífáminí úwanígíní.” uríhí náníríní.

¹⁹ Ayínánì gí níríxímeáyíné, Jisaso níperíná xegí ragí puñíyo dánì nene wará saríwá mímáriní ananì Goríxo tíhí e awawá ñwá seáyì e imóníhíwámì páwipaxene imóníhíwínì.

²⁰ O óf síhí imóníhíyì nene nánì níneaimoiríná rapírapí áwínì e epanjóáríníhú míneapíropa nerì Goríxo tífáminí ananì opáwípoyínírì nánì érowiápínírì xewaního rìdìyowáníhí iníhíyo dánì óf síhí díní níyímíhí imónáníwá náníyì neaimoirì ²¹ apaxí ámá Goríxoyá imóníhíwaéne

nánì seáyì e imóníhí bá imónírì enagí nánì ²² nene nepánì nimónímì Goríxo tífáminí aṅwì éníhí úwanígínì. Wará saríwá mímáriní díní wíkwírorane “Newaníhene íwí éwápímì dánì ayá neaduníheneríani?” yaiwinaríhíwápi Jisaso xegí ragí wíwíwá nearoníhípímì dánì xwioxí ígíá eámóníhíwaéne imónírane iníhí wíá óríroní tínì ígíá eáf yapí imónírane neríhípímì dánì o tífáminí aṅwì éníhí úwanígínì. ²³ Símmáñhíyo dáníníhí “E e níseaiimfárinì.” nearího, o nene díní uṅwírárípaxo enagí nánì wé íá míxeánanírane mé waropárfí nerane “O nearíhípímì díní wíkwímoaríhíwínì.” raríhíwápi ení sínì xaíwí íá oxíraneyí. ²⁴ “Aríge nerane xíxe díní sípí inírane arírá inírane yaníwáríani?” níyairane e yaní nánì ení díní omoaneyí. ²⁵ Ámá wí yaríhíápa nene Goríxomì yayí umeanírane awí eánaríhíwápi ríwímínì mímamó xíxe ení síxí neámíxínírane síá xíó mí ómómíxímí neainfáyì

añwi e nimóga barinagí niwiniiranéná ámi ayá wí niga úwaniginí.

“Gorixomi xewaxo peayí niwianiranénáyí, pírfí neamamonfáriní.” uriní nániriní.

²⁶ Ayí rípi nání seararininí. Nene “Xwiyfá nepaxiní imóninípi, ayí apíríani?” ríxa e niyaiwimáná aí siní arfíki “Ámi fíwí oyaneyi.” niyaiwirane e neranénáyí, fíwí apí yokwarímí neaiinfa nání ridiyowá ámi gímíní gípi inípxíriní? ²⁷ Oweoi, arfíki e neranénáyí, pípi epaxí marfái, sa Gorixo xamíño pírfí neamamonfápi nání míní yíwí nínirane ñwearane áamá xfo tfiní nawíní mimóní sfmí tfiní wiarigfáyo rfa rfmimeniníwí eánarinípi nínfápi nání míní yíwí nínirane ñwearane epaxíriní. ²⁸ Ámá go go ñwí ikaxí Moseso eanípimi pírfí wiaikíáná áamá siníwí winarogfáyí waú woraní, waúraní, áwaní ránáyí, ayá mírímíxí sa píkiarigfáriní. ²⁹ Ayínání áamá niaíwí Gorixoyáomi peayí wianíro o níperi xegí ragí puñpi —Apimí dání xwiyfá Gorixo “E e níseaimfáriní.” réroarinípi rixániní wiarimóníagi xwioxí igfániní eámónariníwápi apíríní. Xegí ragí puñpi apí “Píríani?” niyaiwiro ráfniní imoro kwíyí wá neawianarinípimi ikayíwí umearíro yarigfáyí, áamá sa e yarigfáyí nání seyíné díní píoi seaimónariní? “Pírí aga rfa tfiní Gorixo umamonfápi níwímeanfána aga xixení ayo wímeanfáriní.” míseaimónípa rení? ³⁰ Xwiyfá rípi, “Níwanínoní pírfí numamori ení meámfáriní.” rírí ámi xwiyfá rípi, “Ámínáoní

gí á máyo eyeyírómf emfáriní.” rirí eño, ayí ná woní Gorixo enagi nání nene diñf e yaiwipaxfíriní. ³¹ Nwá diñf aníñf imóníñfpi tñjo pírí neamamómínirí nání fá neaxéáná ayí nene mññf yfww írípaxí imóníñagi nání raríñiní.

“Sipi seaikárarígfáyo xwámámf wífríxiní.” uríñf nániríní.

³² Xámi xwiýfá Gorixoyá iwamfó wfá seaókíaná egfápi nání ámi diñf irónfpoi. Íná xeaníñf ríá tññf ayá wí seaikárfagfa aiwi xwámámf néra ugíawixiní. ³³ Wainá á máyá síñwf e níseameámi nurí níseawárimáná ikayfww seamearíro xeaníñf seaikáriro yarfná seyfné xwámámf wigíawixiní. Wainá seyfné seaikárarígfápa wikárfáyf tñni axf e níkumíxiníro ayo wímeaaríñfpi “Nene ení níneáimearfná ayí ananiríní.” niyaiwiro e egíawixiní. ³⁴ Á má gwí ñweagfáyf nání diñf sípi níwiro arírá wigíawixiní. Segí xwáa añf amípi searápekíxéagfa aiwi “Negí amípi nearápekíxéfápmi seáyf e imóníñfpi —Apí ná ríwíyo aí bí manfnf aníñf imónínfápiríní. Apí síní ríá wení?” niyaiwiro nání diñf sípi míseai yayf tñni xwámámf níwiéra ugíawixiní.

³⁵ Ayínání wará sarfwa mímarínf Jisasomí xídarígfápi pñni míwiáripáni. E nerónáyf, Gorixo yayf seaimonfáriní. ³⁶ Ayí rípi seararíñiní. O gí á má imónígfáyf e éfríxinírí wimónaríñfpi xixeni néra núfasáná sfmímanfyo dáníníñf “E e níseaiimfáriní.” searíñfpi neáimeáwínígnírí xwámámf níwiéra úfríxiní.

³⁷ Gorixo Bikwíyo nírinírí eáníñf rípi á má nene

yeáyí neayimixemeanfo nání ríñfí enagí nání raríñníní, “O binfa nání ná jfami mimóníní. Siní yómíñfí mé ríxa anjíní binfáriní. ³⁸ Gf wé róníñfípi yarígíáyí dñfí níkwíroríñfípi dání dñfí níyímíñfí imóníñfípi tígíáyí imónípírfáriní. E nerí aí ámí wé fá míxeánánáyí nioní wí dñfí yayí ninínfámani.” Goríxo e ríñfí enagí nání “Xwámámí níwiéra úfrixíní.” seararíñníní. ³⁹ E nísearírí aí “Nene ámá wé fá nímixeánírí anfnanfáwaéne wí mimóní dñfí níwíkwíroríñfípi dání erfkiemeáníñwaéne imóníñwíní.” nimónaríní.

11

Ámá dñfí níwíkwíroríñfípi dání yagfápi náníríní.

¹ Ámá Goríxomí dñfí wíkwíroarígíáyí xfoyá dñfí tñní dñfí re níyaiwiro wípímóníní, “Nene dñfí wíkwímoaríñwápi o aga xixení níneaiinfáriní. Amípí xfo neaiapímfánírí nearíñfípi nene siní síñwí tñ tñní míwínaríñwápi aí aga nepa imóníní.” níyaiwiro wípímóníní. ² Eníná ñweaagfáyí píyo dání Goríxo “Ayfí nanfí yaríñoi.” ríñfímani. Ayfí dñfí wíkwíroaríñagfa nání ríñfíriní. ³ Nene dñfí níwíkwíroríñfípi dání re níyaiwirane níjfa imóníñwíní, “Goríxo xwáfáriní tñní anfina tñní nímixíríná xegfí xwíyfa ríyfo dání imóníñfí enagí nání amípí nene síñwí wínaríñwápi nímixíríná amípí nene síñwí tñ tñní míwínípaxfí imóníñfípi tñní imíxíñfíriní.” Níjfa e imóníñwíní.

⁴ Aiborío Gorixomi dñj n̄w̄kw̄ror̄iñj̄pimi d̄áni o n̄áni nañw̄ r̄idiyowá ner̄fná x̄iráo Keno éfp̄imi seáȳ e imóniñj̄ b̄i en̄inigiñi. Aȳin̄áni Gorixo r̄idiyowá o éfp̄imi yaȳ numer̄fná “Aiborío ámá wé róniñj̄ wor̄ini.” r̄iñinigiñi. Aȳin̄áni o r̄ixa peñj̄ ami aí Gorixomi dñj n̄w̄kw̄ror̄i en̄j̄p̄i nene B̄ikw̄yo fá roarf̄n̄á s̄in̄iñj̄ nearéwap̄iyar̄ini.

⁵ Inoko Gorixomi dñj̄ w̄kw̄roar̄iñaḡi n̄áni m̄ipepa oen̄iri ménap̄iñinigiñi. Gorixo ménap̄f̄ en̄aḡi n̄áni o n̄áni p̄f̄á meḡin̄iḡawix̄ini. Aȳ r̄ip̄i n̄áni rar̄iñini. S̄ini m̄iménap̄ipa en̄áná Gorixomi p̄ir̄aniñj̄ ux̄dar̄iñaḡi n̄áni Gorixo o n̄áni yaȳ win̄iñj̄p̄i n̄áni B̄ikw̄yo w̄i e n̄ir̄in̄iri eániñaḡi n̄áni rar̄iñini. ⁶ Ámá Gorixomi dñj̄ m̄iw̄kw̄róf̄áȳ n̄áni o dñj̄ yaȳ win̄ipax̄ w̄i men̄ini. Aȳ r̄ip̄i n̄an̄ir̄ini. Giȳ giȳ “Gorixo t̄ám̄ini oum̄ini.” n̄iw̄imón̄ir̄fná “P̄i p̄i nepax̄iman̄i. Sa Gorixo nepa r̄fa ñweani?” yaiwiro “Ámá x̄o t̄ám̄ini ban̄iro yar̄iḡf̄ayo yaȳ wimoar̄iñor̄f̄ani?” yaiwiro nero dñj̄ w̄kw̄ropax̄r̄ini.

⁷ Nowao Gorixomi dñj̄ n̄iw̄kw̄ror̄i n̄áni o am̄ip̄i s̄ini m̄iw̄ímeapa éfp̄i n̄áni er̄ir̄f̄ w̄iáná x̄o ar̄f̄á n̄iw̄ir̄i xeḡi f̄w̄īaxeyówa yeáȳ uyim̄ixemeám̄án̄iri s̄ip̄ix̄ wo im̄ix̄iñinigiñi. O xeḡip̄i dñj̄ n̄iw̄kw̄ror̄i e ner̄iñj̄yo d̄áni ámá ín̄á xw̄f̄á t̄f̄yo ñweaaḡf̄ayo xw̄iȳf̄á umeár̄iri ámá Gorixomi dñj̄ w̄kw̄roar̄iñaḡf̄a n̄áni “Aȳ wé róniḡf̄áȳr̄ini.” r̄ar̄ar̄iñj̄ wo imón̄iri en̄inigiñi.

⁸ Ebir̄f̄amo Gorixomi dñj̄ n̄iw̄kw̄ror̄i n̄áni o “D̄ix̄f̄ añj̄ re p̄ni n̄iw̄iár̄im̄i xw̄f̄á nion̄i s̄iw̄á

simíae nání úirixini.” uráná arfá nîwirî xwáfá “Joxî mearfárini.” urfáyo nání unînigîni. Nuríná “E nání rfa warîni?” miyaiwipa nerî aí ananî pfnî nîwiárîmi unînigîni. ⁹ Ó Gorîxomî dîñî nîwikwîrorî nánî áamá anî mî dánónîñî nimónîrî xwáfá Gorîxo sîmîmanîyo dánî “Nionî nîsiapîmfárini.” urîñîpîmî nîñweaxa unînigîni. Apîmî nîñwearíná xwáfá áamá wîyîyáyónîñî nîñweaxa nemerî senfá anî nîpákîa nurî emenînigîni. Xegî xewaxo Aisako tîni xiáwo Jekopo tîni awaú —Gorîxo egî sîmîmanîyo dánî “Xwáfá rîpî nîseaiapîmfárini.” urîñowaúrîni. Awaú enî xano enîpa axîpî e egîsîxîni. ¹⁰ Ebîrfámo xwáfá apîmî nîñweaxa nemeríná anî Gorîxo dîñî neñwîperî ikwîronîpîmî —Anî apî anîñî imónînfá nánî píránîñî nîtiwayîrorî ikwîronîpîrîni. Apîmî e ñweáîmîgîniñî wenîñî nerî nîñwearî nánî e néra unînigîni. ¹¹ Seraí enî Gorîxomî dîñî nîwikwîrorî nánî oyá dîñî tîni nîaiwî xîrîpaxî imónîñînigîni. Í oxî nîróa núísáná rîxa rîpaíwî imónîñî aí re yaiwîñînigîni, “Gorîxo, niîni rîxa nîaiwî xîrîmfá nánî ráriño xfo rîpî tîni xîxenî yárarîño enagî nánî niîni ananî dîñî unîwîrîrîpaxorîni.” yaiwîñînigîni. ¹² Ayînánî Ebîrfámo —Ó áamá ná wonî aí xweyanî sîpîpî nerî rîxa nîpémînîrîñîñî neríná nîaiwî tîmeááná omî dánî fwiárfawé sîñî anî pîrîyo dánî ónarîñîyî fá mîropaxî imónîrî inîkî rawîrawápámi wiáronîyî fá mîropaxî imónîrî enîpa imónîñînigîni.

¹³ Áamá nionî nîrîrî rîwamîñî neáa weaparîñayî nîni Gorîxomî dîñî nîwikwîróa

nuro xwiyfá wigf símimanjyo dáni “Niseaiimfárini.” urinjipi sini mívimeapa enáná pegfawixini. Gorixo wiinápimi ná jfami dániniñf siñwf níviniñná yayf nero “Ayf awiaxíriní.” niyaiwiro waropárf nero re nírárimí pegfawixini, “Xwfá rírími niñwearanéná ámá añf mí dánjenéniñf nimóniriñweañwini.” ¹⁴ Ámá éniñf imóniñfipi rigfáyf siñáni waropárf rípiñiñf yariñoi, “Negf ñweapaxf imóniñe nání weníñf nerí ñweañwini.” siñáni waropárf apíniñf yariñoi. ¹⁵ Wigf añf xámi píni níwiárimí bigfe nání diñf sipí wiaríñagi nání e níriro siñwiríyf, ámi axf e nání upírífapi imóniñagi nání anani upaxf imónaníro egfárini. ¹⁶ E mepa nero añf seáyf e imóniñf bimí —Api añfnamí imóniñfipirini. Apimi ñweáwaniginiñro diñf sipí níwia wagíriní. Ayínáni Gorixo ámá ayf xfomi “Joxí negf Nwfáoxirini.” urarigfápi nání ayá míviniñagi nání xfo tñf nawíní ñweapírfá nání añf bí wikwíroiñfíriní.

¹⁷⁻¹⁸ Ebirfamo Gorixomi diñf níwikwírorí nání o nepa nioní nimónariñfipi xfdiniñfeniñoiniñri iwamfó wíwapiyíláná xegf xewaxo Aisakomi Gorixo urinjipi tñf xixeni rídiyowá eminiñri eníniñgini. Axomi Gorixo símimanjyo dání re uriniñgini, “ ‘Dixf iyf axfpá e imónipírfárini.’ ríriñáyf Aisakomi dání nemeága upírífárini.” uríñf enagi aí xegf xewaxo Aisako, ná woní siñniñf émiaonomi rídiyowá nání píkiminiñri nerínná ¹⁹ diñf re moníniñgini, “Ámá ríxa pegfá aiwí Gorixo owiápiñimeápoyiniñri ámi siñf

wimixipaxorfaní?” niyaiwiri Gorixo pírí urakiáná xewaxomi ámi siní siñf meáagi nání réniñf rípañí, “Ebiríamo xegí niaíwomi yowíyo dání mixelañiniginí.” rípañí.

²⁰ Aisako Gorixomi diñf niwíkwírori nání xegí xewaxowaú Jekopomi tñí Isomi tñí awaúmi ríwéná wímeaníapí nání diñf nimori xwíyá bí tñí nañf wimixiñiniginí.

²¹ Jekopo Gorixomi diñf niwíkwírori nání ríxa nipémíniñí añwi e nerína xegí xewaxo Josepoyá xewaxowaúmi Gorixoyá diñf tñí nañf wímeáwiniginíñí xwíyá bí tñí nañf niwimiximáná xegí erañf wámi níkwíroníñí Gorixomi yayf umenñiniginí.

²² Josepo Gorixomi diñf niwíkwírori nání ríxa nipémíniñí nerína ríwíyo xegí Isireriyf Isipiyf añíyo pñí niwíarími upíríapí nání nuríñí re uriñiniginí, “Nuróná gí eñf aí tñí ni meámi nuro xwíáyo niweyaríñíñí.” uriñiniginí.

²³ Mosesomi xaniyaú Gorixomi diñf niwíkwírori nání niaíwí xírío awiaxí imóniñagi niwíniñí sekaxí Isipiyfya míxí ináyo “Isireriyf niaíwí oxí ni xiríñí pí kíríñíñí.” ráriñípi nání wáyf mepa neri Mosesomi emá waú wo nání pñí ñwiráñgíñíñí.

²⁴ Moseso Gorixomi diñf niwíkwírori nání ríxa xwé niwiarori nerína “Isipiyfya míxí ináyomi xemiáiyá xewaxoyí mñniñipa oépoi.” wimóniñiniginí.

²⁵ “Sía amaéne xwíá tíyo ñweaaríñwápi áríñí imóniñagi nání xe yayf ríkí kírío neríñipi dání oneaímeaníñí yaríñgíapí xe néra úimiginí.” mñwimóní “Nioni áma Gorixoyáyf

tfní kumixínáná uyfníf wikárarigfápi nioní
 tfní nawíni oneaikárípoyi.” yaiwiñiniginí.
 26 Xfomi Gorixo yayf n+wimorfná winfápi
 nání dñf re moñiniginí, “Ámá Gorixo yeáyf
 neayimixemeanfa nání urowárenapínfo nání
 peayf n+wianiro ayá wimopfrfápa nioní ení
 n+nirónáyf, Gorixo yayf n+nimorfná ninfápi
 amípi ayá tfñf Isipiyf añyo wenfipimi seáyf
 e imónñf enqagi nání ayf ananirini.” niyaiwiri
 nání “Ámá Gorixoyáyo uyfníf wikárarigfápi nioní
 tfní nawíni oneaikárípoyi.” yaiwiñiniginí. 27 O
 Gorixomi dñf n+wikwírori nání Isipiyf añyo
 pñí n+wiárími unñiniginí. Mixf ináyo xfomi
 wikf wónñfpi nání wáyf nerí mú Gorixomí —O
 ámá wí sñwí m+winarigforini. Omí sñwññf
 n+winirí nání xfomi wímeanfipimi xwámámf
 niwiri Isipiyf añyo pñí n+wiárími unñiniginí.
 28 Axo Gorixomi dñf n+wikwírori nání aññajf
 pñkímí emearñjo xegf Isireriyfá niaíwíyo ení
 mñkípa oenirí re urñiniginí, “Sipfipf miá
 nñkíro ragf segf añf fwíyo xópé n+yára úpoyi.”
 nurirfná aiwá sfá Aññajo Neamúroagoi rññfyi
 nání érowiápnñiniginí.

29 Isireriyf Gorixomi dñf n+wikwíroro nání
 ipí Ayfá Rñjoí rññfwámí n+xeróná iniñgf
 m+d+mídáni deawaráná xwfá yeáyf y+kíarñénñf
 úagfa aiwí Isipiyf ení axfyimi owaneyññí
 éfáyf wínyf aí tfní iniñgf emadñónarññiniginí.
 30 Isireriyf Gorixomi dñf n+wikwíroro nání
 o urfpi nero añf yoí Jerikoyf rññfpiyá sñjá
 ákñáyo bñarfwámñí sfá wé wfúmi dñf wáu
 apimí awí n+mudfmoayimáná enjáná sñjá ákñápi

nĩpĩnĩ ikwierónowĩnĩgĩnĩ. ³¹ Rexapí —Í iyé ede dání warĩgĩí anĩ apimĩ dánírĩnĩ. —Í Gorĩxomĩ dĩnĩ nĩwĩkwĩrorĩ nání Isĩrerĩyĩ anĩ apimĩ sĩnĩwĩ wĩnárĩnĩ bĩĩwáumĩ yayĩ tĩnĩ nipemeámĩ úagĩ nání Isĩrerĩyĩ ámá uyĩnĩ yarĩgĩáyo nĩpĩkiróná ímĩ mĩpĩkĩgĩawixĩnĩ.

³² Agwĩ ámĩ bĩ pĩpĩ nĩrĩrĩ eámĩnĩ? Ámá rowa, Gidiono tĩnĩ Barako tĩnĩ Samĩsono tĩnĩ Jepĩtao tĩnĩ Depito tĩnĩ Samuero tĩnĩ wĩá rókĩamoagĩáwa tĩnĩ ámá awa egĩápi nání repĩyĩ nĩseaiéra nurĩná sĩá neaóripaxĩrĩnĩ.

³³ Ámá ayĩ Gorĩxomĩ dĩnĩ nĩwĩkwĩroro nání ámá mĩkĩ bĩ bimĩ xopĩrĩrĩ wĩro wé rónĩnĩ imónĩnĩpĩ ero Gorĩxo wigĩ sĩmĩmanĩyo dání “Sanĩ searĩpĩmĩárĩnĩ.” urĩpĩ wĩmearĩ Gorĩxoyá dĩnĩ tĩnĩ pusĩ sayĩ raionĩyĩ rĩnĩnĩyo manĩ upĩrorĩ ³⁴ rĩá xwé narĩnĩrĩmĩ inĩgĩyónĩnĩ ananĩ xopĩrĩrĩ emero ámá kirá tĩnĩ pĩkĩanĩrĩ yarĩgĩáyo éfĩ nurakĩnĩrĩmĩ uro mĩgĩ nimónĩmáná ámĩ enĩ sĩxĩ eánĩnĩ ínĩro mĩxĩ inĩpĩrĩá nání enĩ rĩá yĩkiro émá sĩmĩnĩ wĩnarĩgĩá bĩ bimĩ mĩxĩ xĩdowáĩro ³⁵ apĩxĩ wigĩ ámá Gorĩxoyá dĩnĩ tĩnĩ xwáripáyo dání wĩápnĩmeáná yayĩ tĩnĩ ámĩ umĩmĩnĩro egĩawixĩnĩ. E nerĩ aĩ Gorĩxomĩ dĩnĩ wĩkwĩroarĩgĩá wĩyo ámá wa fá nĩxero gwĩ nĩjiro Gorĩxomĩ rĩwĩ umópoyĩnĩrĩ nĩmépéa nuro “Gorĩxomĩ rĩwĩ umóánáyĩ, nene gwĩyo dání seakĩweawáranĩwĩnĩ. E mepa nerĩnáyĩ, nĩseamépéa núwasáná nĩseapĩkĩanĩwĩnĩ.” urĩagĩa aĩ ámĩ xwáripáyo dání nĩwĩápnĩmearĩná dĩnĩ nĩyĩmĩnĩ imónĩnĩpĩ meáwanĩgĩnĩrĩ nání ayĩ urĩápi arĩá mĩwigĩawixĩnĩ. ³⁶ Gorĩxomĩ dĩnĩ

wikwíroarigítá ámi wíyo ikayíwí umeariro wíyo iwaní ragí pírí uyíkímí ero wíyo senfá tñní gwí jiro wíyo gwí aníyo ñwiráritiro ³⁷⁻³⁸ wíyo sñjá tñní píkíro wíyo só tñní áwini e sfo diyearo wíyo “Ení eánigítáyírfani?” níriri iwamíto wíwapíyiro wíyo kirá tñní píkíro wigíawixini. Ámi wíyo áamá wí — Ayí sipí áamá imóniñagíta nání áamá Gorixomi dñí wíkwíroarigítá ayí tñní ñikumixiniri ñweapaxí mimónigítáyírfani. Ayí xeaniñí wikáritiro uyíni umépero yaríná ayí d'wí ikeamóniro memé wará tñní sipísipí wará tñní rapírapí nání wayfá yiníro áamá dñí meanímí aní kwíronímero d'wíni enímí nemero sñjá siririkíyo nípawiro ñwearo xwáriñwíyo nípawiro ñwearo egíawixini. ³⁹ Áamá ayí nñní Gorixomi dñí ñwíkwíroro nání o “Mímiwiároarigítáyírfani?” waiwiáriñí enagi aí o wigí s'mímaníyo dání “Niseaiimíárfani.” uríñipi m'wímeaníñigini. ⁴⁰ Ayí rípi nánirini. Eníná nene nání Gorixo dñí re neñwiperí yaiwiáriñigini, “Áamá ayí nání seáyí e imóniñí bí wíimíñigini.” yaiwiáriñí enagi nání api áamá nioní nira weapíáyo siní m'wímeaníñigini. Ayí wigípi Gorixo “Gí áamá wé rónigítá api imónírfixini.” yaiwiáriñipi tñní xixeni imónipírfá nání marfái, ayí tñní nene tñní nawíni imónanf'wá nání ayo xámí m'wímeaníñigini.

12

“Gorixo siyikí neareaaríná Jisasomi siñwí winaxídipoyí.” uríñí nánirini.

¹ Ayínání nene pí yaníwini? Ámá
 “Gorixomí dñí níwíkwírorífná e epaxírfani?”
 oyaiwípoyníri síwáníñí nínainíri
 neaíwapíyarígfá ayí obaxí ayá wí midímidání
 wiárí wiárí neadéronagífa nání pí yaníwini?
 Sa rípiñí oyaneyí. Amípi níní upupígfí
 neaikáraríñípi píní wiáirane negí íwí siní
 mé ípeaaríñwápi píní wiáirane nemáná Gorixo
 api e imónírxíníri wimónaríñípi imónaníwá
 nání ámá yamíyamúrónígfí inarígfápa nene ení
 omí nixídiranéna ení neánirane axípi e oyaneyí.
² E neranéna Jisasomí —O nene Gorixomí dñí
 wíkwíroaníwá nání imóníñípi míkí ikirí wé
 roáríri enoríni. O dñí nífá ríwíyo winíñápi
 nímeáwiníginíri níyekwíroaríroná wíñápi
 xwámámí níwirí ayá winípaxí wikáríapi nání
 paimímí enoríni. Níwíápnímeámáná ámí
 Gorixo tñí xixení nimóníri míxí ináyí siá
 íkwianíwí o éfí ñweañínamí wé náumíni éfí
 ñweañoríni. Omí síñwí owínaxídaneyí. ³ Ayá
 sípi seaimíxíri ení samíñí seawerí mepa enífa
 nání íwí yarígfáyí sípi ayá wí wikáríagífa aí
 xwámámí winí —Ayí Jisaso nání raríñíni. O nání
 píraníñí dñí mópoyí. ⁴ Seyíné íwí yarígfáyí
 seaikárarígfápi xwámámí níwia núfasáná aiwí
 segí wí siní míseapíkígaríni. ⁵ Nene niaíwene
 náníñíñí Bíkíwíyo ení ríremíxí niníri eáníñí rípi
 seyíné ríxa arífa ikeamogíaríni, “Gí niaíwoxíni,
 Ámíná Gorixo síyikí ríreaaríñípi nání peayí
 míwianípaní. Píraníñí simíximíníri nání
 míxí ríránáyí, ayá sípi mísimíxípaní. ⁶ Ayí
 rípi náníriñí. Ámá Ámínáo ‘Gí niaíwírfani?’

n̄iyaiwiri d̄iñí s̄ixí uyar̄iñ̄iyo s̄iyikí ureari s̄ikw̄íá eari yar̄iñí en̄agi n̄áni rar̄iñ̄ini.” B̄ikw̄iyo e n̄ir̄in̄ri eán̄iñ̄ipi seȳné r̄ixa peá moḡíá en̄agi n̄áni rar̄iñ̄ini. ⁷ Seȳné Gor̄ixo xean̄iñí seaímeaar̄iñ̄ipimi dán̄i xe s̄iyikí onearean̄iri r̄ixa xwámámí n̄iwiera war̄iñoi. Niaíwí xano s̄iyikí murear̄iñí wo rimón̄ini? Oweoi, mimón̄ini. Aȳnán̄i xano xegí niaíw̄iyo wiar̄iñ̄ipa Gor̄ixo en̄i ax̄ipi e seaiar̄ini. ⁸ E ner̄i aí Gor̄ixo xegí niaíw̄i n̄iyoni s̄iyikí ureaar̄iñí en̄agi n̄áni seȳné s̄iyikí m̄iseareapa ner̄ináyí, xegí niaíw̄iȳné mimón̄i sa óf e dán̄í niaíw̄iȳnéniñ̄i imón̄iñoi. ⁹ R̄ipi n̄áni en̄i d̄iñí mópoyí. Nene s̄ini niaíw̄i en̄áná negí xw̄íá t̄iyo dán̄í ápowa s̄iyikí neareaagí aiwi wé íkwian̄w̄iyo uñwir̄aragw̄ar̄ini. Nene e neranéná nan̄í ner̄i aiwi re r̄iseaimónar̄ini, “Ápo Gor̄ixomi —D̄iñí t̄iñí imón̄iñí n̄ipiñi im̄ix̄iño, ayí or̄ini. Om̄i ín̄imi wur̄in̄ipax̄ímani.” r̄iseaimónar̄ini? Oweoi, an̄ipax̄í ín̄imi wur̄in̄ipax̄í en̄agi n̄áni e nerane d̄iñí n̄iyim̄iñí t̄iñwaéne oimónaneyí. ¹⁰ Ayí r̄ipi n̄an̄ir̄ini. Nene s̄ini niaíw̄i en̄áná xw̄íá t̄iyo dán̄í ápowa an̄iñí mar̄íái, s̄iyikí ná bin̄in̄iñí n̄inearear̄iná “E n̄iwir̄iná ayí nan̄í imón̄iñ̄ipi wíwap̄iyar̄iñ̄w̄ini.” wimónar̄iñ̄ipi neareaagí aiwi Gor̄ixo s̄iyikí n̄inearear̄iná s̄iyikw̄í min̄iñí x̄o imón̄iñ̄ipi nene en̄i imónan̄w̄á n̄áni ar̄ir̄á owim̄in̄iri neareaar̄iñ̄ir̄ini. ¹¹ Ḡiyí ḡiyí nan̄í oimón̄ipoȳin̄iri s̄iyikí nureari s̄ini e wiar̄iná yayí m̄iwíní d̄iñí s̄ipín̄i wiar̄iñ̄ir̄ini. E ner̄i aí s̄iyikí nurear̄iñ̄ipimi dán̄i yaȳw̄í numéra núisáná w̄ariñ̄iyí n̄aniñí n̄iwer̄i wé rón̄iñí ero n̄iwaȳirón̄iro ñwearo epax̄ir̄ini.

Erirí nɪwiríná urɪɪɪpɪ nánɪrɪnɪ.

¹² Ayɪnánɪ segí wé imɪɪɪf mɪxɪwɛɪɪyɪf ámɪ rɪfá símɪxɪro síkwɪ xómɪɪɪf ikwɪó seaiárɪɪɪyɪf ámɪ irú pɪmɪxɪnɪro nemáná ɛɪɪf neánɪro Gorɪxomɪ xɪdɪɪrɪxɪnɪ. ¹³ Segí xómɪɪɪf xɛɪwɪmɪnɪ ɪweaɪɪf muyɪkɪnɪpa nerɪf ámɪ naɪɪf oimónɪrɪf óf símɪf inɪɪɪyɪmɪ úfɪrɪxɪnɪ. ¹⁴ Ámá nɪnɪf tɪnɪf mɪxɪf minɪf arɪge píránɪɪɪf menanɪréwɪnɪro anɪɪɪf minɪf ero síyɪkwɪf mɪnɪɪɪɪf Gorɪxo “Ámá nionɪyáyɪf e imónɪrɪxɪnɪ.” wimónarɪɪɪpɪ —Apɪ tɪnɪf xɪxɛnɪf mimónɪgɪfáyɪf Ámɪnáomɪf wɪf síɪwɪf wɪnɪpɪrɪfámánɪ. Apɪ tɪnɪf xɪxɛnɪf oimónanɛyɪnɪro anɪɪɪf minɪf ero éfɪrɪxɪnɪ. ¹⁵ Segí wo Gorɪxo ayá nɪsearɪmɪxɪrɪf seaiɪɪɪpɪmɪf rɪwɪf mamónɪgɪnɪrɪf awɪnɪɪɪɪf mearónɪrɪxɪnɪ. Aiwá maiwɪf síxɪyo nɪyɪrɪfíná yɪkɪf yarɪɪɪɪf bɪf tɪnɪf yíáná aiwá nɪpɪnɪf yɪkɪf imɪxarɪɪɪpa segí wo sípɪf nerɪɪɪɪyo dánɪf nɪyɪfénɪf axɪpɪf seainɪgɪnɪrɪf píránɪɪɪɪf awɪnɪɪɪɪf mearónɪrɪxɪnɪ. ¹⁶⁻¹⁷ Segí wo Isónɪɪɪɪf —O xɪráo imónɪɪɪpɪmɪf dánɪf xanoyá amɪpɪf meapaxɪf imónɪɪɪo aɪf aiwá ná bɪnɪf nɪmɪnɪrɪf nánɪf amɪpɪf apɪf peá nɪmori “Gɪf gwɪfáoo xe meáwɪnɪgɪnɪ.” wimónagorɪnɪ. Ámɪf rɪwɪfyo dánɪf ápo xwɪyɪfá bɪf naɪɪf onimɪxɪnɪrɪf rɪxɪɪɪɪf urɪfagɪf aɪf xano arɪfá mɪwɪagɪf nánɪf xwɪyɪfá bɪf tɪnɪf naɪɪf onimɪxɪnɪrɪf ɪwɪf pɪyɪf núrɪnɪrɪf aiwɪf xɪfó xámɪf rɪwɪf umonɪɪɪpɪf ámɪf rɪwɪfyo nɪkɪnɪmónɪrɪf meapaxɪf mimónɪɪɪnɪgɪnɪ. Segí wo ámá onɪɪɪɪf Gorɪxomɪf rɪwɪf umoarɪgɪfáyɪf yapɪf imónɪnɪgɪnɪrɪf nánɪranɪf, fɪwɪf inarɪgɪfáyɪf yapɪf imónɪnɪgɪnɪrɪf nánɪranɪf, píránɪɪɪɪf awɪnɪɪɪɪf mearónɪrɪxɪnɪ.

*“Seyfne sini kikinijf me rixa nayo pawiarijoi.”
urijf nanirini.*

¹⁸ Seyfne Gorixo tfamini nibirona enina amipi negf arfoweyf dfwf Sainaiyi riniijfipimi dani sijnwf winiro arfa wiro egfapi wi miwinarijoi. Ayf dfwf anani we tni fa xripaxf imonijfipimi anwi e nurona rfa apiawf weri sfa xaiwf yidoariri rfwipi tni apianwf tni nawini eri yarijagf niwiniro ¹⁹ pekakf enj tni riniiri ikaxf xwiyfa rinarijfpanijf riniiri yarijagf arfa wigfawixini. Xwiyfa ikaxf niriirina rinarijfpf arfa niwirona Mosesomi risisf re urigfawixini, “Nene ami Gorixomi arfa owianeyi.’ mi neaimonarinini.” urigfawixini. ²⁰ Ayf Gorixo sekaxf “Amá worani, memé airani, dfwf ripimi amaf nironirinayf, sijná nearo pikirixini.” urifpi nani wayf winifagi nani e urigfawixini. ²¹ Ayf sijnwf e winifapi mijf yfwf niro nweapaxf enagf Moseso eni re rijnigini, “Nioni wayf nikariniri enj siririjwf ninarini.” rijnigini.

²² Agwi rina seyfne dfwf enina segf arfoweyf bagfa axipimi mibf rixa dfwf Saioniyi riniijfipimifnijf remofawixini. Dfwf apimi Nwfa anijf sijnf imonijoyá anf ikwifronijerini. Anf api Jerusaremiyi riniijf anfnami ikwifronijfpirini. E anfnajf fa miropaxf imonijfipi awi neanimána yayf nera wiapfnarigferini. ²³ E amá Gorixoyá niaiwf xamijonijf imonigfayf —Ayf anfnami anijf nweaprfá nani wigf yof rixa anami nwararinijfyirini. Ayf awi eanigferini. E Gorixo, amá niyonf mi omomiximf enfo nweanjerini. Dijf amá xwifayo ni nwearona we ronijf yariigfayfyapi

añínamí peyíaná Gorixo wé uroáríñyí tñí e, ayí eríni. ²⁴ E Jisaso ení tñí eríni. O xwiyá sñí Gorixo “E e niseaiimfáríni.” réroáríñípi nání negí wáwuní imóníñoríni. Ragí o niperfána punípi —Apí xwiyáñíñí nírínírná “Nioní péápimi dání seyíné dñí nýimíñí imóníñípi meapírfáríni.” ríníñípi ríni. Apí ragí enína xiráo Keno xogwáo Aiborfómí píkíxwíró wíaná punípi —Apí xwíáyo dání “Nioní nání ení meat.” ríníñípi ríni. Apimi seáyí e imóníni. Apí nípíni tñí e seyíné ríxa agwí baríñoi.

“Gorixo nearíñípi aríkwíkwí míwipa éwanígní.” uríñí nání ríni.

²⁵ Xwiyá seararíñomí aríkwíkwí wipíríxíníri sñwí ainenaxídípoi. Negí aríowé enína Moseso xwá tño dání erírí wíagi aiwí aríkwíkwí wigíáyí Gorixo pírfí umamópími mímúrogfá enagi nání seyíné ení añínamí dání erírí neiaríñomí aríkwíkwí nírínírnáyí, “Pírfí neamamómíni eníápími ananí nímúropaxeneríni.” ríyaiwinaríñoi? ²⁶ Enína o dñwí Sainaiyi ríníñípi dání xwiyá ráná xwá rírími poboní nerí yaiwiámí méagi aiwí agwí ríná neníapi nání Bíkwíyo níríníri eáníñí rípi nearíñíni, “Nioníyá dñí tñí xwárfí ámi bí yaiwiámí níménírná xwárfíni maríái, añína tñí ení yaiwiámí menífáríni.” nearíñíni. ²⁷ Xwiyá Gorixo nírínírná ámi bíyi ríñípi, ayí rípi áwaní nearímáníri ríni. Amípí anípa imónípxí mimóníñípi íníná aníñí imóníwínígníri amípí anípa imónípxí imóníñípi —Apí xó xwá amípí nímíxírná

imixiñípiñi. Api anipá imixárimfániri nání rinini. ²⁸ Ayínáni Gorixoyá xwioxíyo ηwearwápi wí anipá mimónipaxí enagi nání omi yayí numerane “Ení eániñí Gorixo imóniñipi, ayí apirfani?” niyaiwirane awayini fá niyamixinirane niηwearane xfo e éfrixiniri wimónariñipi neranéná yayí winipaxí imóniñipi éwanigini. ²⁹ Negí Nwáao amipi sipi imóniñipi ríá naríñipániñí imóniño enagi nání api e éwanigini.

13

“ Gorixo yayí winipaxípi oyaneyi. niseaimóniríá rípi rípi éfrixini. ” uríñí nánirini.

¹ Seyíné áamá Jisasomi ñiñí niwkwíroro nání séríxímeániñí imónigfáyí nání ñiñí sipi wiarigfápi pñiñi miwiarí anani sñiñi wífrixini.

² Áamá wí “Áamá añí mi ñañíyo aiwá mírañí wiaríñwini.” niyaiwiróná maiwí añíñajíyo wigfá enagi nání seyíné áamá añí mi ñañíyo arfá mikeamó aiwá mírañí wífrixini. ³ Segí séríxímeá gwí añíyo ηweagfáyí nání ñiñí arfá mikeamó seyíné eni nawíni gwí niηwearóniñí nimóniro arirá wífrixini. Séríxímeá paimimí wiarigfáyí nání ñiñí peá mimó “Nene eni gíwí tíñwaéne enagi nání axípi e neaipaxírfani?” niyaiwiro arirá wífrixini.

⁴ Áamá íwí inarigfáyó ríxa nimeánimáná inarigfáyorani, sñiñi mimeáni pa nemáná inarigfáyorani, niyoní Gorixo pírf umamonfá enagi nání seyíné segí meániñípi peayí niwianiro wí tíni íwí minimepa éfrixini. íwí niniríá ayí Gorixoyá siñwíyo ñáni piaxí

weánipaxípi yaríñagíá nání raríñini. ⁵ Xwíá tíyo niñwearóná niñwí nání dñí sñpí seaiñípi xe áxenwaríñí onainí sñwí mñwípa éfíxíni. Bíkwiyo níríní eáníñí rípi Goríxo xewaniño re ríñí enagí nání raríñini, “Nioní wí mñwíwámó erí wí mñsiepísamó erí emfárini.” ríñí enagí nání raríñini. ⁶ Ayínáni nene wará saríwá mímáríñí Bíkwiyo níríní eáníñí rípi rípaxenerini, “Arírá niaríño, ayí Áminá Goríxo enagí nání nioní wí wáyí emíméini. Ámá pí pí nñnikáñíro aí Goríxomí dñí wíkwíroaríñápi pñrñ nñrakipaxí menini.” rípaxenerini.

“Neaipeñweagíáwa yagíápiimi ikaníñí owianeyí.” uríñí náníñini.

⁷ Áminá xámí xwíyíá Goríxoyápi nñsearéwapíyiro seaipeñweagíáwa nání dñí irónípoi. Awa sñni mñpé niñwearóná néra núfásáná imónagíápi nání dñí nñmoro Goríxomí dñí nñwíkwírooro yagíápa axípi oyaneyíñíro ikaníñí wíaxídípoi.

⁸ Jisasi Kiraiso imóníñípi ámi xegí bñ xegí bñ imónaríñímani. Aníñí imóníñípi eníñá dání apíñí imóníñí agwí ríná ení sñni axípi imóníñí ná ríwíyo ení aníñí miní axípi imóníñí enfárini. ⁹ Ayínáni xwíyíá Kiraiso neaiñípi nání ríñíñípi maríáí, xwíyíá xegí bñ nání éwapíñaríñí xixegíñí imóníñípi iniñí waxíñíñí xe oneamároníñí sñwí mñwíñípaní. Ayí rípi náníñini. Goríxo ayá nñnearímíxíñí neaiñípiimi dání dñí sñxí nñnñránénáyí, nañí neaimíxíñí axípi imóníñípiimi xídaríñwíni. Nañwí nání ñwí

ikaxíyo “Ripi ñwíáxini. Ripi ananirini.” riniñipimi dani wí diñí sixí neainipaxí menini. Ayinani áamá xami “Ñwí ikaxí riniñí apimi oxídimini.” nyaiwiro xídígíáyí apí naní wí wimixiniñmani.

“Ridiyowá nani wayá Gorixo wimónariñí rípi érixini.” uriniñanirini.

¹⁰ Nene íráí oniniñwá Jisasi Kiraiso ridiyowaniñí neaininiñwá tñwaenerini. Ridiyowá Jisaso ininiñpi —Apí diñí niwíkwíroriniñpimi dani ananiniñí niniñrane naní imónariñwápirini. Apí áamá sini sení aní ríkariniñiwami dani yagíapimi xídarigíáyí bí nipaxí menini. ¹¹ Ripi nani diñí mópoyi. Apaxípa imónigíá xwéowa xwiogwí o omí íwí none tñni negí áamá tñni yariniñwápi Gorixo yokwarimí oneainiri nanwí nipi kímáná ragí púpi ni meami awawá ñwíáí riniñiwami nípawiro wíwíá neaairo aiwí nanwí náo áamá ñweagíe bíaniriwámini ríá ikeáararigíárinini.

¹² Ayinani Jisaso eni xegí áamá agwí axíyóniniñ mniñgíáyo xíto niperíná ragí púpimi dani siyikwí mniñí Gorixo e imónírixiniñiñ wimónariñpi wimiximiniñiñ nani ákíñá íwí e bíaniriwami dani riniñí meañiniginini. ¹³ Ayinani nene áamá sini “Ñwí ikaxíyo ‘Apí ñwíáxini. Apí ananirini.’ riniñipimi oxídaneyi.” rarigíáyí ñweagíe pñni niwiárimí o tñí e nani nurane diñí “Xíomí ayá wiayigíápa nene eni neaiaríná ayí ananirini.” oyaiwianeyi. ¹⁴ Ayí rípi nani searariñini. Aní bí xwíá tíyo nene aniniñ íniná ñweaníwá nani mimóniñagi aí aní aníñami

ríwíyo imónínfápi nene ηweáwanigíniri diñf niwikwímorane yariñwá enagi nání rariñíní. ¹⁵ Ayínání Jisaso neaiñfipimí dání Gorixomí rídiyowá nání wayfá yayfíni uméwanigíní. Negí mañfyo dání áamá wíyo pí pí nuríríná oníní negí Ámináorínfíníñf nurírane waropárf wíwanigíní. ¹⁶ Gorixo áamá xfoyáyf wínfyo nañfíní wiíro dífwí ikeamónigfáyo amípí bí míní wiíro yariñagfá niwínírfíná yayf winaríñf enagi nání seyfné apí nání arfá mikeamó nero érfíxíní. E neróná rídiyowá nání wayfá Gorixo wimónaríñfípi yariñagfá nání rariñíní.

¹⁷ Segí áminá seyfné Jisasomí píraníñf xídírfíxíníri seaipenwearígfáwami —Awa Gorixo yariñf imímí wíáná níseaipenwearíná egfápi nání “Ayf apí nání enwáriní. Apí nání enwáriní.” uríprfáwaríní. Awamí arfá níwiíro ínímí yeáyf wurínfírfíxíní. Seyfné píraníñf arfá níwiíro ínímí níwuríníronáyf, awa níseaipenwearóná wigf diñf rfá muxé diñf yayf níyaiwiíro seaipenwearírfáriní. Seyfné e mepa nerónáyf, nañf imóníñfípi wí seaimíxínfá meníní.

¹⁸ Amípí none neranéná píraníñf íá níyamíxíníri éwanigíníri nerane nání re neaimónaríní, “Gorixoyá síñwíyo dání píraníñf wé róníñfípiní néra waríñwíní.” neaimónaríñagí nání seyfné none nání Gorixomí xwíyfá rírímí wípoyí. ¹⁹ Nioní prfí nírakiaríñfípi anípá imónáná seyfné tfáminí añfíní bímfá nání Gorixomí ríxíñf ayá wí urírfíxíníri dirírf seaíaríñíní.

Gorixomí nuríríná uríñfípi nánírfíní.

²⁰ Gorixoxo —O áamá nıwayırónıro ıweapaxıfı nánı mfkı ikinorını. Oyá dııfıyo dání negf Ámıná Jisaso xwárıpáyo dání ámı sııfı nerı wıáfınımeanfırını. Ragf o nıperfná púfpımı dání xwıyfa nıyımııfı imónııfı Gorıxo “E e nıseaimfárını.” réroárııfı anııfı wayıroárııfı enagı nánı sıpısıpf imónııwaéne neamearııfı xwé imónıınorını. ²¹ Seyfné amıpı Gorıxo wımónarııfı nıpını epaxı imónıpfrı nánı seaimıxfwınıgını. E nerfná Jisası Kiraiso — Anııfı ínına seáyı e numepaxı imónıııo, ayf orını. O seaiıfımı dání pı pı xfo yayf winıpaxı imónııfı imónıfrıxını seaimıxfwınıgını. “Aga e imónıfwınıgını.” nımónarıını.

Yoparf urııfı nánrıını.

²² Gf nırıxımeáyfné, enf rırémıxı nionı seaía rıpf sepiá ayá wı nırrı meapa nerı nánı rıpf re osearımını, “ ‘Pıranııfı arfa ókıarf nımónırane apımı oxfdaneyı.’ yayıwıpoyı.” osearımını. ²³ Seyfné rıpf nánı nıjfa imónıpoyı. Negf nırıxımeá Timotio rıxa gwı anıyo dání wáfawıxını. O sıını mé nionı nımeáána yawawı nawını nıbirai sııwı seananıwırını. ²⁴ Segf seáyı e nımónrı seaıpenweaarıgfáwamı tfını Gorıxoyá imónıgfá nıyonı tfını none nánı yayf neawiemeaipoyı. Ámá nionı tfını Itarı pıropenısıyo re ıweanwáyf yayf seaiwárenaparııwını. ²⁵ “Gorıxo nıyfnéni ayá seaiwıanıfwınıgını.” nımónarıını.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051